

Hər kəs ədalətli olacaq

www.adalet.az

ADALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 11 (6054) 29 mart 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Fransa Ermənistani yeni müharibəyə təhrik edir

Bax: səh-2

SOLOVYOV MARQARİTANIN
PAÇASININ ARASINDAN
BAŞINI ÇIXARA BİLMİR

yox ki, qorxdum, ona görə ki gördüm çox ədəbsiz bir ya-
zi alınır oxuculara hörmət edib yazmadım.

Bir də ki Mətbuat Şurası Solovyovun bizim haqqımızda
sayıqlamalarına çox ağıllı və ciddi cavab verib. Və bu cavab
bütün mətbuat vasitələrində yayıldıqdan hamının xəbəri
var.

Başını Marqarita Simonyanın paçasının arasından çıxa-
ra bilmeyən Solovyov əslində belə çıxışları ile Rusiyani və
Putini ermənilərin tapşırığı ilə nüfuzdan salır.

Ondan əvvəlki verilişində Ermənistani hədələyirdi və bi-
zə qarşı körükleyirdi.

Hemin verilişdə olan, adını unutduğum erməni də, deyə-
sən, Marqaritanın əri idi, mattim-mattim baxırdı və etiraz et-
məyə də cəsarəti çatmirdı.

Parkinq qiymətləri-
nin artırılması xalqımız
tərəfindən böyük se-
vincə qarşılanmışdır.

ERMƏNİNİN
ƏCƏLİ ÇATANDA
BAŞINI DƏMİR
YUMRUĞA
SÜRTƏR

44 günlük müharibədən
ders çıxarmayan və hələ
də ağıllanmayan Erməni-
stan yenidən müharibəyə
hazırlaşır. Silah-sursat alır,
sərhəd bölgəsində sən-
gərlər qazır. Təbii ki, Pa-
şinyan müharibə istəməz,
amma Fransanın və başqa
Avropa dövlətlərinin əlin-
de oyuncağa çevrilib. Qol-
tuğuna qarşı verirlər,
amma fikirləşmir ki, bu
qarçıqlar lax yumurta kimi
bir şeydi.

O gün de Fransanın Ermənistanndakı səfiri köklü-
köməcli sərhədə gəlib
Azerbaycan tərəfə baxıb-
mış.

Biz müharibə istəmirik.
"Savaş, sənə qarşı sava-
şanlarla savaş!" Bu məqəd-
des ifadəni də unutmamı-
şıq. Və əger müharibəyə
başlayarlarsa, Fransa səfiri
köklü-köməcli Türkiyəyə qa-
çıb ordan Ermənistana ba-
xacaq.

Yeni doğrudanmı 2,5-3
milyonluq Ermənistanda bir
ağıllı adam tapılmış ki, Pa-
şinyanın başına bir az ağıl
qoysun?!

GÜRCÜ FUTBOLÇULARININ
SAĞ AYAĞI BİZİMKİLƏRİN
BAŞINA!

Aqil Abbas
aqilabbas@rambler.ru

Gürcüstanda həmişə futbol olub. Hətta bununla bağlı gözəl bir film də çəkilib. Filmdən be-
lə anlaşıltır ki, futbol elə Gürcüstanda yaranıb. Cox maraqlı filmdi: "İlk qaranquşlar", baxma-
ğa dayar.

Bir komanda yarada bilirlər və türkləri yarışa dəvət edirlər. Mərcə də ortaya böyük pul qo-
yurlar. Oyunda da qalib gəlirlər və Yunanistana qalib gəldikdən sonra ağladıqları kimi sevinc
göz yaşlarını saxlaya bilmirlər. Sonra limana gəlir və türkləri gəmi ilə yola salırlar. Türkər bir
az uzaqlaşandan sonra məlum olur ki, qardaşlarım, gürcülərə atıblar, saxta dollar veriblər.

Sovetin sovetlər vaxtında Avropa çempionatında da iştirak ediblər və çempion da olublar.
SSRİ çempionatında isə iki dəfə ölkə çempionu olublar, beş dəfə Kubok alıblar, həmişə də üç
yerdə birində qərarlaşıblar, təsadüfi hallarda 4-5-ci yerdə olublar.

Bax: səh-3

GÜNDÜN LƏTİFƏSİ

Veli Xramçaylı əlleri arxa-
da Hidayət müəllime:

-Qaşa, əger araq butul-
kasının hansı əlimdə oldu-
ğunu tapa bilsən, iki qardaş
oturub onu içəcəyik.

Hidayət müəllim:

- Yəqin
sağ əlində-
di.

Veli:
- Qaşa,
yaxşı-yaxşı
fikirləş...

Prezident avtomobil yolları ilə bağlı fərmanda dəyişiklik etdi

Prezident İlham Əliyev "Avtomobil yolları haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanunu təsdiqleyib.

Adəlet.az xəber verir ki, yenilənmiş qanuna əsasən, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurum) müəyyən etdiyi hər bir avtomagistral ilə nəqliyyat vasitələrinin gedisi üçün ödenişin məbleği avtomobil yoluñun dərəcəsi nəzəre alınmaqla müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilir və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurum) bu məqsədə açılmış bank hesabına köçürürlər. Bu vəsaitin bölgüsü müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanla (qurumla) razılışdırılmışla müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

İndiye qədər isə sadəcə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi hər bir avtomagistral ilə nəqliyyat vasitələrinin gedisi üçün ödenişin məbleğini avtomobil yoluñun dərəcəsi nəzəre alınmaqla müvafiq icra hakimiyyəti orqanı təsdiq edirdi.

İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun sədrinin vəzifələrindən biri ləğv edildi

"Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası nın İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun Nizamnaməsi"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında fəman imzalayıb.

Fəmana əsasən, nizamnamənin 5.6.9-cu yarimbəndi ləğv edilib.

Söyügedən yarimbəndlə idarə Heyətinin sədrinin səlahiyyətində olan Fondun istiqrazlarının buraxılması üçün emisiya prospektini təsdiq etmək vəzifəsi ləğv olunub.

Qeyd edək ki, idarə heyətinin sədr Fəxri Kazımovdur.

Elçin Babayev BDU-nun rektoru təyin edildi

Prezident İlham Əliyev Bakı Dövlət Universitetinə rektor təyin edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, Elçin Səfəralı oğlu Babayev Bakı Dövlət Universitetinin rektoru təyin edilib.

Ərdoğan Qarabağdan danışdı

"Qarabağda hansı addımı atdıqsa, qarşımıza böyük global ittifaq çıxdı".

Adəlet.az xəber verir ki, bu barədə Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Bursada mitinqdə çıxışı zamanı bildirib.

O qeyd edib ki, bezi Qərb yönümlü qüvvələr Türkiyənin və bölgənin sabitliyini pozmaq üçün illerdır hər bir təxribata əl atıb:

"Son zamanlar Qəzzada baş verənlərin bundan heç bir fərqi yoxdur. Əmin olun ki, Qəzzada müsəlman qanının tökülməsinə kor və kar olanlar sabah belə bir bəla başımıza gələsə, eyni şeyi edəcəklər.

Əslində biz bunu yaşadıq. Rusiya ilə fikir ayrılığımız olduğu, terror teşkilatlarının sərhədlərimizə çatlığı bir vaxtda Qərb dövlətləri cənub şəhərlərimizdəki hava hücumundan müdafiə sistemlərini geri aldılar. Biz o dövrün çətinliklərini öz gücümüzə, öz imkanımızla, mübarizəmizle hall edə bilidik.

Suriyada, Liviyyada, Aralıq dənizində, Qara dənizdə, Qarabağda hansı addımı atdıqsa, qarşımıza böyük global ittifaq çıxdı".

Fransa Ermənistani yeni müharibəyə təhrik edir

"Hazırkı geosiyasi vəziyyət Rusiya-Ukrayna mühabəsi və digər qanlı toqquşmalarla müşayiət olunur".

Bunu Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) rəisi Əli Nağıyev "Respublika" qəzeti üçün yazdığı məqalədə bildirib.

O bildirib ki, bu toqquşmalar dünya nizamına ciddi təsir göstərməkə yanaşı, əməliyyat şəraitinin mürəkkəbəleşməsini səbəb olur:

"Beynəlxalq aləmdə gedən proseslər təbii ki, ölkəmizdən də yan keçmir və o da sırr deyil ki, Azərbaycanda mövcud sabitliyə və təhlükəsizliyə təhdid riskləri bu gün də var.

Görünən odur ki, respublikamızın dünya miqyasında gündən-güne artan nüfuzu, həm siyasi, həm iqtisadi, həm də hərbi sahədə qazandığı ardıcıl qələbələr, o cümlədən Ermənistandan Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün yaranmış elverişli şərait bir sirə Qərb ölkələrini, məqsədi bölgədə heç də sülh və sabitliyin temin edilməsi olmayan ve iki dövlətin sərhədində "müsahidə missiyası" adı altında fealiyyət göstərən dairələri, xüsusilə Qarabağ münaqışının nizamlanması prosesində vasitəcilik missiyasını üzərinə götürən, əslində ise birərəflə mövqə tutaraq uzun illər ərzində Ermənistana himayədarlıq edən, ona hərətəflə dəstək göstərən Fransanı ciddi narahat edir", - deyə Əli Nağıyev qeyd edib.

DTX rəisi bildirib ki, Fransa regionda sülhə dəstək vermek evezinə 30 ilə yaxın müddetde Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlamış və xalqımıza qarşı soyqırımı cinayətləri töötmiş Ermənistani silah-sursatla təmin edərək orada öz hərbi missiyasını yaratmaqla revanşist hissələrin alovlanması rəvac verir, Ermənistani yeni müharibəyə təhrik edir, Cənubi Qafqazı yenidən müharibə meydanına çevirək planını reallaşdırmağa çalışır.

"Fransa hətta məqsədinə çatmaq üçün bütün bunlarla kifayətlənməyərək öz xüsusi xidmət orqanı nümayəndələri vəsítəsilə müxtəlif şəxsləri məxfi əməkdaşlığı celb edib casus şəbəkəsi formalaşdırmaqla Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinin zərərine fealiyyət göstərir.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən bu fealiyyət ifşa olunaraq dərhal və operativ şəkildə zərərsizləşdirilib, zəruri və adekvat addımlar atılıb.

Əməliyyat şəraiti daim nəzarət altında saxlanılmışla dövlətimizin təhlükəsizliyinə yönələn təhdidlərin qabaqlanması və qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlər bundan sonra da görüləcək.

Biz yeni çağırışlara və bölgəmizdə cərəyan edən mənfi təzahürlü proseslərin hər cür ssenarisine daim hazır olmalı, təhlükəsizliyin etibarlı şəkildə təmin olunması məsələsində ayıq-sayıqlığımızı əldən verməməliyik", - deyə Əli Nağıyev yazıb.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan tərəfi dəfələrə Avropa İttifaqının, xüsusilə də onun bəzi üzv dövlətlərinin regionumuza münasibətdə müəyyən yanaşmaları və fealiyyətləri ilə bağlı öz mövqeyini açıq şəkildə ifadə edib.

Adəlet.az xəber verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib.

Bu bir faktdır ki, Azərbaycanla Ermənistən arasında davam edən sülh prosesi Azərbaycan tərəfindən irəli sürürlüb və burada o, münaqışədən sonra normallaşmanın bütün məsələlərində hər zaman konstruktiv mövqə nümayiş etdirib. Bundan əlavə, 6 oktyabr 2022-ci il tarixli dördüncü Praqa görüşü zamanı delimitasiya edilməmiş sərhədin Ermənistən tərəfi boyunca Azərbaycan və Ermənistən arasında etimadın yaradılmasına töhfə vermesi güman edilən 40 nəfər mülki monitoring ekspertindən ibarət qısamüddətli Avropa İttifaqı Monitoring Potensialının (AİMP) yerləşdirilməsinə rəzil qurulması Azərbaycan tərəfindən xahiş olunub. Təsəsüf ki, ilkin iki ayıq müddət-

dən sonra Azərbaycanın razılığı olmadan AİMP əhəmiyyətli dərəcədə uzadılmış

müddət və daha çox müşahidəçi sayı ilə Aİ-nin Ermənistəndəki Missiyasına (AİEM) çevrilib.

Bu missiya o vaxtdan etibarən anti-Azərbay-

Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, general-polkovnik Əli Nağıyev cənablarına

Cənab general-polkovnik!

Sizi və Sizin şəxsiyinizdə Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin bütün əməkdaşlarını peşə bayramı günü münasibətlə ürkəndən təbrik edir, bu şərəflə və məsuliyətli işinizdə Sizə uğurlar arzu edirik. Biz yaxşı bilirik ki, ölkəmizdəki mövcud sabitliyin qarantalarından biri də ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin daim diqqət göstərdiyi Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətidir. Məhz bu xidmətin sayılıqlı və peşəkarlığı sayəsində ölkəmiz ona yönəlmüş bütün məqsədlə və çirkin qəsdlərdən, təxribatlardan, elecə də müxtəlif terror və digər cəhdəldən qoruna bilir. Təbii ki, bu işdə Sizin peşəkarlığını və dövlətə sədəqətiniz xüsusi rol oynayır.

Cənab general-polkovnik!

Bu gün her kəsə məlumatdır ki, ölkəmizin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyaseti nəticəsində Azərbaycanın nailiyyətləri iləşkilər. Təbii ki, bu da biza düşən olanların üreyincə deyil. Məhz həmin qüvvələrin müəyyənləşdirilməsi, zərərsizləşdirilməsi istiqamətində Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti vaxtında və dəqiq tədbirlər görməyi bacarır. Bu da bizim Sizə olan inamımızı, güvenimizi bir daha artırır. Elə buradaca qeyd etmək istərdik ki, Qarabağda keçirilən anti-terror əməliyyatının hazırlanması və uğurlu nəticələri də məhz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında DTX-nin peşəkar əməkdaşlarının təkcə xalqımıza yox, həm də bütövlükde regionumuzun terrorçu qruplaşmalarдан xilas edilməsi istiqamətində böyük nailiyyətdir. Bu bir daha DTX əməkdaşlarının məhərətlərini, Azərbaycanımıza sevgilərini tam ifadə edir.

Əlamətdən olan bu peşə bayramı gündəndə bir daha Sizi və DTX-nin bütün əməkdaşlarını ürkəndən təbrik edib, bayramınız mübarək olsun, deyirik!

Hörmətlə:
Millət vəkili Aqil Abbas
və "Ədalət" qəzeti kollektivi

Azərbaycan XİN-dən Ai-ya çağırış

ki və silahsız missiya kimi fealiyyət göstərməsini, habələ Azərbaycanın suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlmüş və ya onun legitim təhlükəsizlik maraqlarına bu və ya digər şəkildə təsir edəcək istənilən fealiyyətdən çə-

gün dərinləşdirilməsi ilə bağlı bəyanatlar verib. Bundan əlavə, Avropa Sülh Fondu çərçivəsində Ermənistana hərbi yardımın göstərilməsi planları və aprelin 5-də keçiriləcək toplantıların hərbi komponentləri nəzərdə tutduğuna dair

can təbliğat aləti kimi feal şəkildə istismar edilməkdədir. Bundan əlavə, Kanadanın AİEM-ə qoşulması ilə o, de-faktō NATO missiyasına xüsusiyyətinə malikdir. Bu addımlar həmcinin AİEM-i çəkindi-

riçi qüvvə adlandıran və heç bir əsas olmadan Azərbaycanın mümkün müdaxiləsi barədə illüziya yaradan bəyanatlarla müşayiət olunur.

Beləliklə, AİEM-in bəyan edilmiş mandatına uyğun olaraq, tam şəkildə neytral, mül-

kinməsinə təmin etmek üçün bütün zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədile Ai tərefinə ciddi şəkildə çağırış edilib.

Narahatlıq doğuran digər məsələ Fransanın irəlilətdiyi, Ermənistən hərbişədirilməsinə yönəlmüş və də böyük hərbi təchizatlarla (oldürücü və həcum tipli silah növləri daxil olmaqla) dair yeni vədlərin də yer aldığı kampaniyadır. Al-nin digər bir üzvü Yunanistan bu yaxınlarda Ermənistənla hərbi əməkdaşlı-

məlumatlar əlavə narahatlıq doğurur və regionda sülh qurculuğu səylərinə xələl getirir. Maraqlıdır ki, Azərbaycan 30 ilə yaxın silahlı təcavüzün, işgalin və etnik təmizləmənin qurbanı olduğu halda və hətta BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistən işgalçısı qüvvələrinin dərhal, tam və qeyd-sərtisiz çıxarılmasını tələb edən 4 qətnaməsinə baxmayaq, heç zaman Ai və ABŞdan bu formada qeyd-sərtisiz dəstək almayıb.

GÜRCÜ FUTBOLÇULARININ SAĞ AYAĞI BİZİM KİLƏRİN BAŞINA!

Gürcüstanda həmişə futbol olub. Hətta bunula bağlı gözəl bir film də çəkiblər. Filmdən belə anlaşılır ki, futbol elə Gürcüstanda yaranıb. Cox maraqlı filmdi: "İlk qaranquşlar", baxmağa dəyər.

Bir komanda yarada bilirlər və türkləri yarışa dəvət edirlər. Mərcə də ortaya böyük pul qoyular. Oyunda da qalib gəlirlər və Yunanistan qalib göldikdən sonra ağladıqları kimi sevinc göz yaşlarını saxlaya bilmirlər. Sonra limanaya gəlir və türkləri gəmi ilə yola salırlar. Türklər bir az uzaqlaşandan sonra məlum olur ki, qardaşlarımız gürcülərə atıblar, saxta dolar veriblər.

Sovetin sovetlər vaxtında Avropa çempionatında da iştirak ediblər və çempion da olublar. SSRİ çempionatında isə iki dəfə ölkə çempionu olublar, beş dəfə Kubok alıblar, həmişə də üç yerdən birində qərarlaşıblar, təsadüfi hallarda 4-5-ci yerdə olublar. SSRİ yığma komandasında da həmişə 4-5 futbolçu ilə təmsil olunublar.

Maxaradze adlı da bir futbol şərhçiləri vardı, gürcü aksenti ilə oyunları şərh edirdi, özü də çox bic şərh edirdi. Top gürcülərdə olanda oyuncuların adını çəkirdi:

- Mesxə topu Metreveliyə atır, Metreveli Daraseliyi ilə oynayır, Kipiani topu gözləyir və sair və ilaxır. Elə şərh edirdi ki, elə bil SSRİ yox, "Dinamo"

Tbilisi oynayır.

Hətta Xazanov bir dəfə onu çox gözəl parodiya etmişdi:

- Top Kipianidədir, Kipiani topu vurur, hələ ki top göydədir, sizi komandaların heyəti ilə tanış edim.

Xazanov onda Pereturini də, Maslaçenkonu da, bizim Çingiz İsmayılovu da parodiya etmişdi. Çingiz İsmayılova etdiyi parodiyani yazsam qan düşər.

Nə isə... Martin 26-da Gürcüstan Yunanistana qalib galorək Almaniyada keçiriləcək Avropa çempionatına vəsiqə qazandı. Son saniyəyə qədər də pələng dərisi geymiş pəhləvana döñüb vuruşdular.

Və penaltılardə qapıçılarının şücaəti hesabına yunanları ağlatdırılar. Yunanlar kədərdən, gürcülər də sevincdən ağladılar.

Həqiqətən o qapıçının qiyməti 35 milyon avroya dəyər. Yəqin ki, oyundan sonra qiyməti xeyli artacaq.

"Qarabağ"ın oyununu necə həyəcanla izləyirəm Gürcüstanın milli komandasını da o həyəcanla izləyirdim. Elə gürcü qardaşlarımız kimi mən də sevincdən kövrəldim.

Hətta oyundan sonra əslən Gürcüstandan olan şair dostum Rauf Qərib Alagözə telefon açıb onu da ürkədən təbrik etdi. Yolları açıq olsun, indi Avropa çempionatında iki ölkəyə azarkeşlik edəcəyik; Türkiyəyə və Gürcüstana.

Cavan vaxtı dillərdə belə bir şeir gəzirdi:

Məmməd Araz çox döşünə döyməsin, Sumqayıtda Məmməd Namaz yaşayır.

İndi gürcülər də çox döşünə döyməsin, bizi də monqollara qalib gəldik, bolqarlarla da heç-heçə edə bildik.

Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanda futbolun inkişafı ilə bağlı məlum sərvəncəni və ayırdığı milyonlar onu bələşənlərin burnundan gələsin.

BUNU DA GÜLMƏK ÜÇÜN YAZDIM

Rəhmətlik Molla Nəsrəddin bir dostu ilə rastlaşır, hal-əhval tuturlar. Dostu deyir ki, vəziyyətim çox ağırdı, bir otağım var, uşaqla çox, çətinlik çəkirik.

Molla deyir:

- Gəl sənə bir məsləhət verim. İnəyin var?

- Bəli var.

- Bu gün o inəyi də evdə saxla.

Aradan bir həftə keçir, yenə rastlaşırılar. Molla soruşur ki, vəziyyət indi nətərdi?

Dostu:

- Molla, nəfəs ala bilmirik, qırılırla.

Molla:

- Qoyunun var?

- Hə, üç dənə.

- Get onları da evə yiğ.

Aradan bir həftə də keçir, yenə rastlaşırılar. Molla soruşur ki, vəziyyət necədir?

Dostu:

- Molla, sən ağıllı adamsan, bu nə məsləhətdi vermisən? Evdə yatmağa da yer yoxdur.

Molla:

- Mən nə deyirəm sən onu elə. Eşşəyin var?

- Hə, get onu da evə gətir.

Yenə bir həftə keçir, yenə rastlaşırılar. Dostu deyir ki, ay molla, öldük axı.

Molla:

- Get inəyi çıxart.

Aradan bir həftə keçir, yenə rastlaşırılar. Molla soruşur ki, vəziyyət necədir?

Dostu:

- Bir az rahatlaşmışıq.

- Get qoyunları da çıxart.

Yenə aradan bir həftə keçir, rastlaşırılar, Molla soruşur ki, indi vəziyyət nətərdi?

Dostu:

- Allah balanı saxlasın, vəziyyət xeyləq yaxşılaşıb.

Molla:

- Get eşşəyi də çıxart.

Bir həftə sonra yenə rastlaşırılar. Molla soruşur ki, indi nətərsiniz?

Dostu:

- Allah balalarını saxlasın, sən doğrudan da müdrik kişisən. Evinizdə gen-boluqdu, kefdəyik, hələ axşamlar çalıb oynayıraq da.

Şəhərimizdə tixac əlində nəfəs almaq mümkün deyil. Adamlar tixacda tanış olur, gəncələr tixacda sevişir, tixacda üzük təqdim edir, bircə qalır tixacda toy elemək. Tixacdən boğulurduq, indi küçələrdə avtobus xətti də çəkiblər, lap Mollanın dostunun gününə düşmüşük.

Bu azmiş kimi velosipedçilər üçün də (hərçənd ki hələ həmin yolda velosiped sürən görməmişəm) ayrıca yol ayıırlar. Yenə Mollanın dostunun ikinci vəziyyətinə düşmüşük.

Qalib eşək məsəlesi. İndi də deyirlər Bakıda tramvay çəkəcəklər, ondan sonra lap kef edəcəyik.

Bir Molla Nəsrəddin tapsayıq bizim də dərdimizə əlac edərdi.

Nə isə...

Yadımdan çıxdı ey, hələ parkinqlərin də qiymətini qaldırıblar, ümumiyyətlə, kef-deyik.

Bu Novruz bayram sevincimizə bir bayram sevinci də qatıldı. Xalqımızın sevimliyi, gözümüzün işığı, əzizimiz, əvvəller Ağdərəda ermənilərin keçirdiyi eşşək yarışının qalibi olan eşşəyin qurd dayısı Filipp Kirkorov bayram ərafəsində ölkəməzə sefər etdi.

O qədər sevinmişəm, o qədər sevinmişəm, çoxdandı araq da içmirdim, sevincimdən bir yüz qram da araq süzüb eşşəyimizin qurd dayısının şərəfinə vurdum.

Sonra sevincim suya düşdü. Əvvələr də qədər elə bildim ki, Kirkorov gelib gedə-

Bir azərbaycanlı erməni qızını sevir. Qızın atası deyir ki, bir şərtlə razılıq verərəm ki, bizim dinimizi qəbul edəsən.

Azərbaycanlı razılışır və soruşur ki, nə etməliyəm? Ermənilərin müəyyən rituallarından keçir və sonda deyirlər ki, bir gecə də kilsədə yatmalısan.

Oğlan kilsədə yatası olur. Gecənin bir aləmində qarın ağrısı tutur, baxır qapı bağlı, tualet də yox, məcbur olub düz kilsənin ortasına oturur.

Səhər ermənilər gəlir, soruşurlar ki, gecə nə gördün, nə oldu?

Azərbaycanlı:

FİLLİP KIRKOROV VƏ KİLSƏNİN

ORTASINDAKI P..!

cək Xocalıya və qohum-əqrəbasının törtəndiyi soyqırıma görə bütün Ermənistənin adından bizdən üzri istəyəcək. Tonqal qalayıb üstündən hoppanacaq, yumurta dünyasdırəcək, sonra da şəstlə çıxarıb yandırıqları evlərin birinin pulunu ödəyəcək və nəhayət, bir dəllək çağırtdırib sünnet etdirəcək ki, mən erməni olmaq istəmirəm.

Amma demə, toyə gəlmİŞmiş.

Yadınıza düşürsə, bir ara Alla Puqacova Filipp Kirkorovu almışdı. Bir az işlətdi, sonra gördü ki, zay məhsuldu qaytardı alındığı mağazaya.

Nə isə...

Görən, İrəvanda bir erməni bizim Sərxan Sərxanı öz toyuna dəvət etməyə cəsarət edə bilərdim!

- Gecənin bir aləmində gördüm divar yarıldı, bizim peyğəmbər girdi içəri, dedi, o, utanmışan bir qızdan ötəri mənim dinimi atırsı? Bu vaxt başqa bir divar yarıldı, ordan İsa peyğəmbər çıxdı, o da dedi ki, yaxşı eləyib mənim dinimə gəlir, cumdu bizim peyğəmbərin üstünü.

Qurban olduğum Rəsulallah İsa peyğəmbərə necə bir yumruq vurdusa o da özünü batırdı. Odur ey batırdığı da orda.

Və kilsənin ortasındaki p..u göstərir.

Ermənilər ədə qoymayın, "tütüyədi" deyib hərəsi bir barmaq p..dan götürüb yeyirlər.

Filipp Kirkorov həmin "tütüyə" ilə ey ni bir şeydir.

Və sonda. Təəssüf ki, anekdotu ürəyim istədiyi kimi yaza bilmədim.

BU, ERMƏNİLƏRİN SONUNCU BİCLİYİDİR

Müzəffər Ordumuz Qarabağı 24 saat ərzində erməni separatçılarından təmizləyəndən sonra düşüñürdü ki, hər şey qurtardı. Amma deyəsən, qurtarmayıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları Xankəndidə və ətraf rayonlarda keçirdiyi əməliyyat nəticəsində hər gün xeyli silah-sursat aşkarlanır. Əvvəl düşüñürdü ki, separatçılar qaçıb gedəndə bu silah-sursatı atıb gediblər. Amma indi görürəm ki, elə deyil. Baxın bu silah-sursat hardan tapılıb, harda gizlədilib?

gəldiyini danışır və sonda da deyir ki, ermənilər onun avtomobilini zədələyiblər. Əslində sözündən belə çıxırdı ki, indi biz onun avtomobilini təmir edək. Qudurğan!

Bir da görəcəyik ki, minlərlə erməni planlı şəkildə Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməyə razılıq verir və dönürər. Bəzədən etibarən Qarabağa, dünya da bunu alqışlayır. Bütün əməkdaşları təmizləyib, onların vətəndaşlığını qəbul edirik.

Məhz bu silah-sursat onun üçün gizlədilib.

İnanıraq ki, Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları Qarabağda gizlədilmiş bütün silah-sursatı aşkar edəcək və bir də ona inanıraq ki, ermənilərin yalnız vətəndaşlığını qəbul etməyəcəyik.

Müsəlman deyillər ki, "Quran"ın altın dan keçirək, xristian da deyillər ki, "İncil"ə and içdirək.

Şeytanın dini, imanı olmur.

Rüstəm Hacıyev

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin görünməyən tərəfi

Kremlin təbliğat rüporları niyə bu barədə danışmaq istəmirlər?

Rusiyalı gənclər daha çox Ukrayna tərəfdən müharibəyə qoşulmağa üstünlük verirlər

Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putin, Federal Tehlikəsizlik Xidmetinin bu yaxınlarda keçirilən kollegiyasındaki çıxışı zamanı, vətən xainlerini "Vlasovçularla müqayisə edib və qeyd edib ki, bu xainlərin cəzalandırılması üçün müddət yoxdur.

Rusiya prezidentini əslində narahat edən, ukrayna millətçilərini dəstəkləyən və Rusiya ərazisində fəaliyyətləri qadağan olunmuş terrorçu qruplaşmalarına qoşulan gənclərin sayının getdikcə artmasıdır.

Regionlarda Xarici xüsusi xidmət orqanlarının və Ukrayna Tehlikəsizlik Xidmetinin sadəcə pulla və ya xud psixoloji yollarla ələ aldıqları rusiyalı gənclərin "Rusiya könüllülər korpusu"na (RDK) və "Azad Rusiya Legionu"na (LSR) qoşulanların sayıları artmaqdə davam edir.

Vladimir Putinin çıxışından dərhal sonra, gizli fealiyyət göstərən bir nəçə terror təşkilatının üzvlərinin səsküylü həbsləri həyata keçirildi. Moskvada keçirilən əməliyyatlar zamanı, yeddi nəfərdən ibarət "Rusita könüllülər korpusu"nun dayaq destəsi ifşa edildi. Həbs olunan rusiyalı gənclər, güc strukturlarının əməkdaşlarına və xaricilər qarşı zor tedbiq etməklə aksiyalar keçirməyi planlaşdırılmışdır. Şübhəlilərin mənzil-qərəgahlarında neonasist və faşist atri-butları, taktiki baltalar, gözyaşardıcı aerozol balonları, həmçinin partlayıcı maddələrin hazırlanması üçün lazımlı olan konpanetlər aşkarlanaraq götürülmüşdür. Belqorodda isə ukrayna millətçilərinin göstərişiyle terror aktı keçirməyə hazırlaşan bir kişi həbs olunmuşdu.

Daha əvvəl isə, güc strukturları Sank-Peterburqda, humanitar yardım adı altında, Ukraynada döyüşen rusiyalı hərbiçilərə zəhərlənmış ərzəq göndərməyə cəhd edən, bir qrup ukrayna neofaşistlərinin tərəfdəşlərini həbs etmişdilər. Həbs edilən üç nəfərdən ikisi etiraf ediblər ki, "Rusita Könüllülər Korpusu"nun üzvləridər və kuratorlarının tapşırıqlarını yerinə yetirirlər.

Həbs olunan rusiyalı gənclər humanitar konvoylarının hərəkətlərini izləyəməklə, Kiyev rejiminin maraqlarına xidmət edirmişlər.

Ekstrimizmə qarşı Mərkəzin mütəxəssisləri və FTX, ilin əvvəlindən bu genədək RDK və LSR terror təşkilatlarının onlarla üzvlərini həbs ediblər. Xatırladılır ki, həbs olunanların içərisində, Ukrayna ilə sərhəd rayonlarında Ukrayna Harbi Qüvvələrinin hücumları zamanı onlara yaxından kömək edənlər da var.

Bununla yanaşı qeyd olunur ki, baxmayaraq ki, bu təşkilatlar əslində real təşkilatdan daha çox mistifikasiya xarakteri daşıyır, onlar haqqında yayılan əfsanələr, ultrasağçılar və ukrayna neomillətçilərinə simpatiya göstərənlərin sayılarını artırmaqdə davam edir.

Bundan başqa düşmənin əlində güclü təbliğat maşının olmasını da unutmaq olmaz. Vətənə xainlik çizgiliyini keçən gənclərin, əsasən 2002-2005-ci illər doğumlu olduqları bildirilsə də, onların içərisində sosial problemlər ucbatından xəyanət yo-

lunu tutan daha yaşlı insanlara rast gəlmək olar.

Maraqlıdır ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsində, Ukraynalılar tərəfdən döyüşlərə qatılmaq istəyən rus gənclərin sayıları da getdikcə artmaqdadır. Belqorod, Bryansk və Kursk vilayətlərində vəziyyət gərginləşənədək, Ukrayna legionlarına qoşulmaq üçün sərhədləri keçməyə cəhd edən yüzlərə rusiyalı gənc, bellərində ryūzqaz kolluqlarda, məşəldə rusiya sərhədçiləri tətəfin-dən aşkarlanaraq saxlanılıb.

Hazırda bu istiqamətədə sərhədlərə nəzətət gücləndirildiyi üçün, Zelenski tərəfdəşləri olan rusitalı gənclər daha çox Pribaltika dövlətlərinin ərazilərindən keçmək Kiyevə getməyə üstünlük verirlər.

Rusiya tərəfi iddia edir ki, bu xainletin əksəriyyəti sosial şəbəkələrdə aparılan Ukrayna təbliğatının və böyük məbleğdə vəd edilən pul-ların qurbanlarına çevrilənlərdir.

RDK və LSR terror təşkilatları, Rusiya Federasiyası ərazilərində faaliyyətləri qadağan olunmuş digər, məsələn "Vətəndaş Şurası" (Qradanskiy sovet) təşkilatı ilə slx əməkdaşlıq edirlər. Bildirilir ki, siyasi texnoloq kimi tanınan Anastasita Sergeyevanın rəhbərlik etdiyi bu qeyri kommersita təşkilatı, xaricdən olan xüsusi xidmət orqanları tərəfindən maliyələşdirilir. Təşkilatın rəsmi sponsorlar arasında Polşa XİN-i, Böyük Britaniya və Çexiyaın Varşavadakı səfirliliklərinin adları göstərilir.

Bu gün Sergeyevanın rolü, media üzərində "rejimlə mübarizə qəhrəmanları" kimi tanınan İlya Ponamariov və yaxud, qiyabi olaraq ömürlük həbs cazasına məhkum olunmuş Denis Kapustin qədər hallanmasa da, əslində bu siyasi texnoloq xanımın rolü çox vacibdir.

Sergeyeva liberal dairədə yaxşı tanınır və o, hazırda siyasi mühacirələrin lideri sayılır. Onun daha əvvəl Mixail Xodorkivskiylə də yaxın əla-qələri olduğu bildirilir.

Sergeyeva "Rusiya könüllülər korpusunun" (RDK) yaradılmasında böyük rolü var. Bu təşkilatın daha əvvəl rəsmi kəşfiyat məqsədiyle yaradılması nəzərdə tutulsa da, ötən il-dən Sergeyevanın rəhbərlik etdiyi "Vətəndaş şurasına" birləşdirilmesi daha məqsədəyğun hesab edildi.

Bu gün "Vətəndaş şurası" Rusiya vətəndaşlarını faktiki olaraq, əllərin-de silah öz dövlətlərinə qarşı müqavimət göstərməyə çağırır.

Göründüyü kimi, Kremlin təbliğat rüporları solovyovlar, simonynslar, skabayevalar və digərləri, miqrənlərlər və yaxud keçmiş postsovət dövlətlərinin vətəndaşlarının xirdə bir cinayət emalını günlərə müzakirə obyektiyinə çevirərək ojotaj yarananlar, rus gənclərinin kütləvi şəkildə vətənə xəyanət yolu tutan terror təşkilatlarına qoşulmaları faktları barədə susmağa üstünlük verirlər.

Görünən odur ki, Kremlin təbliğat maşını xarici kəşfiyyat orqanlarının, xüsuiyələ de Ukrayna xüsusi xidmət orqanlarının Rusiyadakı fealiyyətlərini işirməklə, Rusyanın təhlükəsizliyinə cavabdeh olan xüsusi xidmət orqanlarının işlərinin öhdəsin-dən gələ bilməmələrini malala maqla məşğuldular.

Məqalədə "İzvestiya" sayının materiallarından istifadə olunub.

Mikayıl Cabbarov: "Azərbaycanda yerli generativ süni intellekt hazırlanır"

Rəqəmsal transformasiya hər bir iqtisadiyyat, o cümlədən indi yerli generativ süni intellekt hazırlayan Azərbaycan üçün vacibdir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov Çinin CGTN telekanalına müsahibəsində bildirib.

"Analoji süni intellekt həlleri aparıcı "blue chips" şirkətlər - həm dövlət, həm də özəl sektorun şirkətləri tərəfindən tətbiq edilir.

Bu, hər şeyin işq sürəti ilə dəyişdiyi bir məkandır, ona görə də düşünürəm ki, bu sahəyə investisiyalar davam edəcək. Həmçinin təhsil və iqtisadiyyat arasında düzgün körpünün təmin edilməsi baxımdan maarifləndirmənin artırılması zəruriyidir. İnsan kapitalı haqqında məlumat təkcə yarıda qalmalı üçün deyil, həm də onun ölkənin iqtisadi inkişafına və rifahına müsbət təsir göstərməsindən əmin olmaq üçün zəruri elementdir", - nazir deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan MDB məkanında və re-

gionda IV Sənaye İngiləbinin Tehlili və Koordinasiyası Mərkəzini (4SİM) yaradan ilk ölkə olub ki, bu mərkəz digər özəl, dövlət və hökumət qurumları ilə birge

can kontentine malik süni intellekt platformalarının inkişafını stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır. Analitiklər süni intellekt bazarının ölçüsü ilə bağlı müxtəlif təxminlərə malikdirlər. "Market-andMarkets" in en mühafizəkar hesablamalarına görə, 2023-cü ildə qlobal süni intellekt bazarnın hacmi 150,2 milyard ABŞ dolları təşkil edib. "Next Move Strategy Consulting" qlobal süni intellekt bazarnın 200 milyard ABŞ dollarдан çox olduğunu təxmin edir. Ən optimist məlumatlar Hindistanın "Fortune Business Insights" konsalting şirkətindən.

Onun proqnozlara görə, 2030-cu ildək süni intellekt bazarı 2023-cü ildəki 515,31 milyard ABŞ dollarından 2 trilyon ABŞ dollara qədər artacaq. Eyni zamanda analitiklərin fikrincə, orta illik artım tempi 21,6-36,8 % təşkil edəcək.

"Goldman Sachs" in proqnozu-na görə, növbəti 10 il ərzində süni intellekt texnologiyalarının iqtisadi təsiri qlobal miqyasda 7 trilyon ABŞ dollara çatıbilər.

Bu təşəbbüs Azərbaycan di-

nində səlis danişan və Azərbaycanın imzalanması müəyyən qüvvələr tərəfindən pozulub: "Rusiya ilə Ukrayna arasında sülh sazişi Dolmabaxçada imzalanmağa yaxın idi".

Kurtulmuş, her iki tərəfin qəbul edəcəyi ədalətli və bərabər sülhün bağlanması mümkün olduğunu xatırladıb.

Spiker xəbərdarlıq edib ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında qarşıdurma təkce Qara dəniz regionu və Şərqi Avropaya deyil, həm də xeyli genişlənə bilər.

TBMM sədri: Ukraynadakı münaqışa Rusiya ilə Qərb arasında müharibəyə çevrilib

"Ukraynadakı münaqışa Rusiya ilə Qərb arasında müharibəyə çevrilib"

naraq Rusiya ilə Ukrayna arasında müharibənin tezliklə bitməsinə çalışır.

Kurtulmuş hesab edir ki, tərəflər Türkiyənin İstanbulda vəsitəciliyi ilə artıq atəşkəs sazişi bağlamağa yaxın idilər, lakin sə-

Paşinyan: "Azərbaycan bu yoldan Naxçıvana birləşmək üçün istifadə edə bilər"

"Sülh yollarının kəsişməsi" layihəsi yalnız Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşacağı təqdirdə mümkündür.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Yunanistanın "Kathimerini daily" nəşrinə müsbətində deyib.

O, jurnalistin Türkiyə erazisindən keçən ticarət qoşığının yaradılması üçün "Sülhün kəsişməsi" layihəsinin Qafqazdan Aralıq dənizine qədər regional sabitiyə və təhlükəsizliyə necə təhfə vera biləcəyi sualını belə cavablandırıb:

"Cənubi Qafqazda davamlı sülh və sabitliyin bərəqərə olmasına töhfə vermək Ermənistan Respublikasının prioritətidir və bu kontekstdə regionda infrafarkt blokadasının aradan qaldırılmasını vurğulayıram. "Sülh yollarının kəsişməsi" layihəsi, digər məsələlərlə yanaşı, ərazi-dəki Türkiyə limanları var. Buna-nın üçün Ermənistan vəsitsələ-

niz, digər tərəfdən isə Fars və Oman körfəzləri arasında avtomobil yolu ilə yükdaşma, boru kəmərləri, elektrik ötürülməsi və internet kabellərinin imkanlarının ehəmiyyəti derəcədə artırılmasını nəzərdə tutur. Layihə hem də həmin iki son nöqtə ar-

sında dəmir yolu əlaqəsinin yaradılmasını nəzərdə tutur ki, bu da Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşacağı təqdirdə mümkündür, çünkü Gürcüstanın Ermənistana daxil olan İran İslam Respublikasına gedən dəmir yolunun en optimal marşrutu Azərbaycan ərazisindən keçir. Naxçıvan və o dəmir yolu hələ sovet illərində olub. Bu, "Sülh kəsişməsi"nin şimal-qanadıdır".

Paşinyanın sözlərinə görə, Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirə biləcək şərqi-qərb qanadı, həmçinin Ermənistan əra-

zisindən keçməklə Qara dəniz-dəki Türkiyə limanları var. Bu-

nun üçün Ermənistan vəsitsələ-

si hərəkəti təqribən 2024-cü ilin 29 martı.

Azərbaycandan Türkiyəyə dəmir və avtomobil yollarının, boru kəmərlərinin, elektrik ötürүcü xələrlərin, kabellərin daxil olması la-

zımdır: "Və biz bu cür həll yollarına hazırlıq. Üstəlik, bu yolun infrafarkturdan Azərbaycan əsas hissəsində Naxçıvana birləşmə üçün də istifadə edə bilər və biz buna da hazırlıq. Bütün

bu infrafarkturları işləməsi üçün biz "Sülhün kəsişməsi" layihəsində məlum prinsipləri müəyyən etmişik. Bütün infrafarkturlar keçidiyi ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası altında olmalıdır".

Paşinyanın sözlərinə görə, Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirə biləcək şərqi-qərb qanadı, həmçinin Ermənistan əra-

zisindən keçməklə Qara dəniz-dəki Türkiyə limanları var. Bu-

nun üçün Ermənistan vəsitsələ-

si hərəkəti təqribən 2024-cü ilin 29 martı.

Azərbaycandan Türkiyəyə dəmir və avtomobil yollarının, boru kəmərlərinin, elektrik ötürүcü xələrlərin, kabellərin daxil olması la-

zımdır: "Və biz bu cür həll yollarına hazırlıq. Üstəlik, bu yolun infrafarkturdan Azərbaycan əsas hissəsində Naxçıvana birləşmə üçün də istifadə edə bilər və biz buna da hazırlıq. Bütün

bu infrafarkturları işləməsi üçün biz "Sülhün kəsişməsi" layihəsində məlum prinsipləri müəyyən etmişik. Bütün infrafarkturlar keçidiyi ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası altında olmalıdır".

Paşinyanın sözlərinə görə, Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirə biləcək şərqi-qərb qanadı, həmçinin Ermənistan əra-

zisindən keçməklə Qara dəniz-dəki Türkiyə limanları var. Bu-

Ukrayna müharibəsinə son qoymağın vaxtı çatıbmı?..

Ukrayna müharibəsi dalana direnib. Ukraynanın hərbi qüvvələri itirilmiş ərazilərin qaytarılması üçün Rusyanın hərbi qüvvələriyle mübarizə aparmaq gündə deyil.

Bu fikirdə olan Qərb mətbuatı yazar ki, artıq munaqişənin diplomatik yolla həll olunması zamanı çatıb. Bu həm Moskva, həm Kiyev, həm də Vaşinqton üçün səfəli variant ola bilər.

Harisson Kass yazar ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi artıq üçüncü ildir ki, davam edir və ictimayyətin əksəriyətini bəle bir sual düşündürür, "mühəribə hansı sonluqla bittəcək?".

ABŞ bu gündək Ukraynanın müdafiəsi üçün 75 milyard dollar vəsait xərcləyib və Vaşinqtonun bu xərcləri praktiki olaraq müharibənin sona çatması üçün özünü doğrudubmu?

Hazırkı vəziyyət göstərir ki, munaqişə dalana direnib. Aylar, illər ötsə də, təreflərdən heç biri bu müharibədə demək olar ki, hansısa üstünlüye nail ola bilməyib. İnsan tələfati ilə bağlı statistikalar göstərir ki, rəqəmlər ağıla gəlməz dərəcədə artmaqdadır. Dəqiqləşdirilməmiş məlumatlara görə, her iki tərefdə hələk olanların sayı artıq 500 min nəfəri keçib. Hər iki tərefin ərazilər uğrunda mübarizəsi perspektivləri isə görünmür.

Ukraynanın hazırda itirilmiş ərazilərini geri qaytarmağa hazır olduğunu söləmek olmaz. Kiyevin son ekşis hücumları istənilən nəticəni vermədi və gələcəkdə də bu cür həmlələrin iflasa uğrayacağını gü-

man etmək olar. Bu günü günde Birləşmiş Ştatların dəstəyinin zəifləməsi də Ukraynanı çətin vəziyyətə salıb. Əslində heç ABŞ-ın da sonadək Ukraynaya maliye və hərbi yardım göstərə biləcəyi inandırıcı görünmür...

Rusya prezyidenti Vladimir Putinin Ukraynaya qarşı işgalçi hücum keçməsi qərarının özü bu ölkə üçün faciə kimi qiymətləndirilməlidir. Bu, vaxtı ilə SSRİ-nin Əfqanistana hücum etməsinə bənzeyir.

na, Şimali Koreya və İran kimi çıxadaş ölkəyə əvviləməsine getirib çıxarmaqdadır.

Müharibənin diplomatiq yollarla həlli nail olmaq, daha çox ABŞ-a lazımdır kimi görünür. Çünkü, artıq dalana direnmiş munaqişənin davam etdirilməsinə vəsait xərcləmək strateji cəhdən də əlverişli deyil. Lakin, on illər bundan əvvəl Rusiya ilə Ukrayna arasında munaqişə yaratmaq istəyen Vaşington geri addım atmaq istəyəcəkmi?

ABŞ bu munaqişənin başlaması və hələ uzun müddət davam etmesi üçün yüz milyardlarla dollar vəsait xərcləyir. Və hələ yəqin ki, xərcləməkdə davam edəcək. Çünkü, Ağ Evin sahiblərinin məqsədləri heç də Ukrayna və ukrayna xalqının mənafələrini qorumaq deyil, bu onları heç maraqlandırırmır da. Əsas məqsəd, dünyaya tək başına aqalı etmək üçün Rusiya və Çin kimi hegemon rəqibləri zəiflədərək sıradan çıxarmaqdır.

Okeanın o tayındakı "xozynlərinin" göstərişi ilə Ukraynaya hərbi və maliyyə dəstəyi göstərmək məcburiyyətində qalan Qərb dövlətləri də artıq "güclərini" itirirlər. Ona görə də, sonu görünməyən Ukrayna müharibəsinin, hətta Kiyevin işğal olunmuş ərazilərdən vaz keçməsi hesabına olsa belə, tezliklə danışıqlar yolu ilə hələ olmasına çağırırlar.

Bəs görsən Qərbin bu çəgirişləri Vaşingtonda da eşidiləcəkmi?

Rüstəm Hacıyev

SSRİ rəhbərliyinin səhv qərarı sovet rejiminin ve sonda imperianın dağılmışına getirib çıxarıdı. Düzdür, Putin çətin ki, Rusyanın dağla bilecəyini düşünür, lakin her bir halda Ukrayna müharibəsinin uzanmasının Rusiya üçün ağır nəticələr səbəb olacağını anımaq dərəcədə abdal dəyil.

Ən ağır nəticələrdən biri Rusyanın bu müharibədə çoxsaylı canlı qüvvəsini və təbib ki, hərbi-texniki vasitələrinin itirilməsidir. Bu Rusiya hərbi qüvvələrinin zəifləməsinə getirib çıxara bilər. İkinci isə, Putinin müharibə qərarı, dünya arenasında nüfuzunu itirməsinə, siyasi kapitalının iflasa uğraması-

Dekan tələbələrlə rəqs etdi

Son vaxtlar Sumqayıt Dövlət Universitetində böyük İslahatlar həyata keçirilir.

Yeni rektorun fealiyyətə başlaması ilə bu ali məktəbdə qisa zamanda çox dəyişikliklər baş verib. Rektor genç olduğu üçün vəzifəyə də istedadlı və ədalətli gəncləri getirib. Təbii ki, bu gənclər də onlara göstərilən etimadı zaman-zaman doğruldur! Bu günlərdə sosial şəbəkədə universitetlə bağlı bir video paylaşılıb! Həmin görüntütüye baxanda bir dənə vəzifəyə təyin olunan gənclərin nə qədər sadə və səmimi olduğunu hiss edirsin! Belə ki, bayram münasibətə universitetdə təşkil olunmuş konsertdə dekan tələbələrlə bir yerde rəqs edir.

Tələbələr dekanlarını dövrəyə alır və gözel rəqs edirlər. Bax dekan-tələbə münasibətlərində bu, gözel bir addımdır.

Dekan tələbəyə öz əzizi kimi yanası, tələbə də dekanı! Müasir düşüncə tərzi, sivil münasibətlər ali məktəblərde əsas tendensiya olmalıdır. Bax bu cür səmimi münasibətlər tələbələrin üryəsini fəth etmək, müəllim-telebə davranışında yeni bir yol, çığır açmaq olar! Bu mənada Sumqayıt Dövlət Universitetindəki yeniliklər bir çox ali məktəblərə nümunə sayılabilir!

Tikintidən beton töküür...

Ötən saylarımızın birində bu başlıqda - "Hər an ölüm" adlı yazı qələmə almışdır. Yazıda Yeni Günsəli yaşayış sahəsinin "D" massivində, daha dəqiq desək, "Fatimey-Zəhra" məscidinin yanında ucaldılan iki 17 mərtəbəli binanın tikintisi zamanı baş verən qanunsuzluqlardan, özbaşınalıqlardan və təhlükəsizlik qaydalarının pozulmasına və səhəbat aćmışdır!

Cox təessüf ki, əlaqədar qurumlar Mənzil Tikinti Kooperativinin qanunsuz işlərinə göz yumur, mövcud nöqsanların aradan qaldırılması üçün tikinti təşkilatına yetərcə təsir göstərə bilmir, nəticədə vəziyyət daha da mü-

rəkkəbələşir. Redaksiyamıza daxil olan məlumatə görə, tikinti zamanı təhlükəsizlik qaydalarına əmel edilmədiyi üçün bir fehle yüksəlikdən yixilib ölüb.

Rayonların birindən çörək qazanmağa gələn bir insan tikinti təşkilatının günahı üzündən belə faciəvi həyat yaşayır. Onun ölümüne səbəb olan adamlar isə sudan quru çıxıb və adamın qanı belə batıb. Çünkü o binanı təkənlər çox arxalı adamlardır.

Onlar üçün insan taleyi bir o qədər də önemli deyil. Mənzil Tikinti Kooperativi yaxınlıqdakı tikinti mağazası üçün də böyük təhlü-

kələr töredir. Belə ki, bir neçə dəfə yüksək mərtəbədən düşən beton parçası mağazanın damına düşüb və oranı deşib içeri girib.

Xoşbəxtlikdən həmin vaxt orada adam olmayıb, əks-teqdirdə ölüm hadisəsi baş verədi!

Eyni zamanda tikinti materialları tez-tez yola da düşür. Artıq insanlar təhlükəni hiss edib, yaxınlıqdan keçmirlər. Bir neçə gün əvvəl beton tökürlərən həmin beton palçıqları insanların gedib-gəldiyi yola töküllüb. Bir sözlə, bu Tikinti Kooperativi hələ bundan sonra da camaatın başına çox oyunlar açacaq. Çünkü onların qanunsuz işlərinin qarşısı vaxtında alınır!!!

Səkilər zəbt edilirsə...

Həmçinin qanunsuz işlərin qarşısında qazanılmışdır. Həmçinin qanunsuz işlərin qarşısında qazanılmışdır.

Bunu da ona görə ediblər ki, onlar yolu hərəkət hissəsilə getməsin və təhlükəsiz hərəkət etsinlər! Təessüf ki, heç də Bakıda bütün səkilərdə rahat hərəkət etmək mümkün deyil. Çünkü bir çox səkilər avtomobilər tərəfindən zəbt olunur.

Məsələn, Baş Dövlət Yol Polisi idarəsinə gəden yolu solunda fealiyyət göstərən avtoservislər və maşın temiri sexlərin mövcudluğu burda müəyyən çətinliklər yaradır! Belə ki, həmin xidmət yerlərinə gelən avtomobilər

DİN-dən əməliyyatlar: 6 milyon manatlıq narkotik dövriyyədən çıxarıldı

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN)

Baş Narkotiklər

le Mübarizə İdaresinin əməkdaşları "NARKOTİKƏLƏ"

şərti adı altında

martın

əvvəlindən

bu

güne

kim

narkotiklərin

qanunsuz

dövriyyəsine

qarşı

paytaxt və

bölgələrdə

30-a

yaxın

əməliyyat

keçirib.

Bu barədə DİN-in Mətbuat Xidməti məlumat yayıb. Bildirilib ki, nəticədə 28 nəfər və 2 mütəşəkkil dəstənin üzvü saxlanılıb. Onlardan 13-ü ölkə ərazisində narkotiklərin tədarükü ilə

məşğul olan əsas şəxslər olub.

ÜMÜMİLİKDƏ 157 KQ NARKOTİK VASİTƏ

Azərbaycan DİN qırğız vətəndaşlarla bağlı məlumat yaydı

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Nazirliyində Adalet.az-a daxil olan məlumatda deyilir:

"Qırğız Respublikası hüquq-mühafizə orqanlarının 23 mart 2024-cü il tarixli mətbuat açıqlamasında Qırğız Respublikası ərazisində 5 nəfər azərbaycanlının şübhəli şəxs qismində saxlanması barədə məlumat verilib.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi Qırğız Respublikasının aidiyəti hüquq-mühafizə orqanları ilə qarşılıqlı əlaqə şəraitində fealiyyət göstərərək araşdırılmalarla həmin şəxslər barəsində toplanmış məlumatı Qırğız tərəfinə təqdim etmişdir.

Araşdırımlar nəticəsində şübhəli şəxs qismində saxlanılan həmin şəxslərden birinin Rusiya Federasiyası, digərinin isə Azərbaycan Respublikası ərazisində əvvəllerin cinayet törədərək məhkum olduğu müəyyən edilmişdir.

Həmçinin, Qırğız Respublikası hüquq-mühafizə orqanlarının müraciəti əsasında haqqında bəhs olunan şəxslərə əlaqələrinin olmasına şübhəli bilinən 4 nəfər Qırğız Respublikası vətəndaşının Azərbaycan Respublikası ərazisində yeri müəyyən edilmiş və onlar Qırğız Respublikasının aidiyəti hüquq-mühafizə orqanlarına təhvil verilmişlər".

səkinə zəbt edir, piyadaların hərəkətə maneçilik yaradır.

Bu vaxt səkide hərəkət edə bilməyə piyadalar yolu hərəkət hissəsinə çıxırlar. Onların avtomobil yolu ilə hərəkət etməsi heyatlarının təhlükə qarşısında qoyur! Bir sözə, Bakıda səkilərin zəbt edilmesi sanki deb halını alıb. Yol polisi belə intizamsız sürücüləri cərimə eləsə də, bəziləri bundan neticə çıxarımayıb! Sonra da deyirlər ki, yol polisi belelərini niyə cərimə edir? Təbii ki, yol polisi qanunu pozan sürücüləri məsuliyyətə cəlb etməlidir və bu, onların vəzifə borclarıdır!!!

Kitab oxumayın...

Kitab oxumayın, ha! Birdən kitab oxuyarsız, biliyiniz artar...

Kitab oxumayın, birdən dünyadan xəberiniz olar... Kitab oxumayın, oxuyarsınız, ürəyiniz yumşalar, mərhəmetli olarsınız, ac-yalavaca, əl-sizə-ayaqşaza, yetimə-yesirel tutarsız ha! Nəbədə, kitab oxumayın!

Qoy kitabı avropalılar - fransızlar, almanlar, ingilisler, uzaqbaşı uruslar oxusunlar! Bizsə, öz "işimiz" lə məşğul olaq: ev yixaq, bir-birimizə badalaq ataq, quyu qazaq və qiybət eləyək!

EMİL FAİQQOĞLU

DTX-dən əməliyyat: Azərbaycanda teraktlar planlaşdırıran şəxs tutuldu

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) aparılmış araşdırma-lar zamanı Azərbaycan Respublikası-nın vətəndaşı, Rusiya Federasiyasının Murmanskk şəhərində yaşamış, 1988-ci il təvəllüdü Əskərov Bəhruz Əliməmməd oğlunun digər şəxslərlə əlaqəyə gərək ölkə ərazisində icimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhalinin vahimə yaratmaq, dövlət hakimiyət orqanları və bəy-nəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə insanların həlak olması və başqa icimai təhlükəli nəticələrin baş vermesi təhlükəsi yaranan hərəkətləri etmək müşayiət olunan terror aktı tö-rətməyə hazırlıq görməsinə əsaslı şübhələr yaranmışdır.

DTX-dən Adalet.az-a verilən məlumatə görə, müəyyən edilmişdir ki, Bəhruz Əskərov respublikanın müxtəlif rayonlarında yaşayış şəxsləri gizli əlaqəyə cəlb edərək, onlara Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısının həyatına sui-qəsdin təşkil olunması barede tapşırıqlar vermişdir. Həmçinin Bəhruz Əskərovun əlaqəsində olan şəxslərə Azərbaycanın bəzi rayonlarında fərdi qaydada ingilis dili mülli-mi kimi fealiyyət göstərən xarici ölkə vətəndən qarşı suis-qəsd həyata keçirməyi tapşırımsa da təsbit edilmişdir.

Keçirilmiş kompleks əməliyyat-istintaq tədbirləri nəticəsində Bəhruz Əskərovun tutularaq Cinayet Məcəlləsinin 28, 214.2.1 (terrorçuluğa hazırlıq) maddələri ilə Azərbaycan Respublikasında cinayet məsuliyyətinə cəlb edilmesi təmin olunmuş, məhkəmənin qərarı ilə bəresində hebs qətimkən tədbiri seçilmişdir.

Eyni zamanda müəyyənləşdirilmişdir ki, Bəhruz Əskərov sövdələşrək əlaqə yaratdığı şəxslərin xarici dövlətin ərazisində hərbi təlimlər keçməsini təşkil etməyi planlaşdırılmış, lakin DTX tərəfindən görülen tədbirlər nəticəsində bu cinayət əməllerini həyata keçirə bilməmişdir.

Həzirdən cinayet işi üzrə bütün xüsusatların araşdırılması istiqamətində kompleks istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Ayxan Hacızadə: “Toivo Klaar qərəzli münasibətindən qurtula bilmir”

“Cənab Toivo Klaar qərəzli münasibətindən qurtula bilmir və yalnız Azərbaycan kəndlərinin qaytarılması ilə bağlı qanuni diskursu şəhər kimi görür, Ermənistanda media-sında qanunsuz işşalın davam etdirilməsi üçün mübarizə çağırışlarına isə tamamilə məhəl qoymur”.

Adalet.az xəber verir ki, bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü Ayxan Hacızadə sosial şəbəkə hesabında yazıb.

O bildirib ki, sözügedən kəndlər ərazi mübahisəsi məsəlesi deyil.

Xatırladaq ki, Avropa İttifaqının (Aİ) Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar qərəzli bəyanatla çıxış edib. O, “Azərbaycan media kanallarından Ermənistana qarşı təhdidləri qəbul edilməz” adlandırdı.

Rusiya FTX-nin rəhbəri: “Belə bir terror xəbərdarlığı alınmışdı, lakin...”

“Crocus City Hall” konsert zalında terror aktını radikal islamçılar hazırlayıb, Qərb və Ukrayna xüsusi xidmət orqanları isə onlara kömək ediblər.

Adalet.az xəber verir ki, bu sözleri jurnalistlərə açıqlama-sında Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin (FTX) direktoru Aleksandr Bortnikov söyleyib.

O deyib ki, terror aktını təredənlər Rusiyada vəziyyəti gərginləşdirmək, cəmiyyətdə təşviş yaramaq məqsədi güdüblər. Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının dəst ölkələrdən olan həmkarları ilə terror aktının bütün iştirakçılarının müəyyən edilməsi üzərində işlədiyi vurğulayan FTX rəhbəri hazırda Rusiyada terror təhlükəsinin saxlandığını da diqqətə çatdırıb.

Bortnikovun sözlərinə görə, Moskva vilayətində baş vermiş terror hadisəsinə hazırlayanlar və onun iştirakçıları məlum olsa da, sifarişçilər hełelik aşkar edilməyib.

ABŞ-in Moskvada terror aktı hazırlanması barede xəbərdarlıq etməsinə aydınlıq gətirən FTX-nin direktoru deyib ki, belə bir xəbərdarlıq alınmışdı, lakin həmin məlumat ümumi xarakter daşıyırı.

Yeni parklama zonası bu şəxslər üçündür

Bakı Dəmiriyol Vağzalının Süleyman Rəhimov küçəsi ilə Mirəli Qaşqay küçəsinin kəsişməsində (“28 May” metro stansiyasının yuxarı hissəsi) yerləşən avtomobil parklanma ərazisi vağzala gələn sərnişinlərin qarşılışına və yola salınma zonası ki-mi fealiyyət göstərəcək.

Adalet.az xəber verir ki, bunu “APA-Economics”ə açıqlamasında “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC-nin ictimaiyyət-le əlaqələr şöbəsinin müdürü Sənubər Nəzərova deyib.

O bildirib ki, ərazi sırf sərnişinlərin qarşılışması və yola salınması zonası olduğu üçün avtomobilərin ilk 15 dəqiqə ərzində ödənişsiz park edilməsinə şərait yaradılıb: “Dəmiriyolundan istifadə edənlərin vağzal ərazisine avtomobile giriş və çıxışını, o cümlədən sərnişin məmənnüyyətini təmin etmək baxı-

mından 15 dəqiqə ödənişsiz vaxt müddəti təyin edilib.”

Tariflərin yüksək olması ilə bağlı iradlara gəlince, Sənubər Nəzərova qeyd edib ki, sözügedən zona ilk növbədə qatarlardan istifadə edən sərnişinlərin vağzal ərazisine rahat daxil olması üçün nəzərdə tutulub. Ona görə 15 dəqiqədən artıq digər məqsədlərlə ərazidə avtomobil saxlamaq istəyənlər

müəyyən edilən tariflərə uyğun avtomobilərini parking edə bilərlər”.

S.Nəzərova, həmçinin qeyd edib ki, sözügedən zonada avtomobilərin sutkalı saxlanması arzu edilən deyil, cənubi uzunmüddətli parklama ərazisinin əsas təyinatı olan ADY sərnişinlərinin rahat gəlib gedisi mənə töredir:

“Nəzərəalsaq ki, ADY-na məxsus qatarlardan gündəlik olaraq 30 mindən çox sərnişin istifadə edir ilk növbədə sərnişinlərimiz Bakı Dəmiriyol Vağzalının xidmətlərindən rahat istifadə etmələri və parkinq ərazisine mənəsiz daxil olmaları üçün şərait yaradılacaq.”

S. Nəzərova onu da xatırladı ki, vağzal ətrafında uyğun qiymətlərlə fəaliyyət göstərən “Azparkinq” yerüstü və yaralı dayanacaqları sürücülərin xidmətindədir.

Makron öz aləmində Netanyahu təhdid edir

Fransanın “ağıllı” prezidenti Emanuel Makron, İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu ilə telefon danışıği zamanı bəyan edib ki, Rəfah şəhərində hərbi əməliyyatların keçirilməsi hərbi cinayət kimi qiymətləndirəcək.

Fransız lideri Netanyahu, həmçinin İsrail ordusunun “Əş-Sifa” hospitalına hücumundan da narahat olduğunu və dinc əhalinin zorla yaşıyış yerlərində çıxarılmasının da hərbi cinayət olduğunu xatırladı. Makronun tez-tez tekrarlağı “hərbi cinayət” bağlı fikirləri, onun Qafqazda erməniləri Azərbaycana aarşı yenidən qanlı mühəharibəye başlamağa təhrik etməsi, Ukrayna mühəri-

bəsinin qızışdırılmasına yönəlmış, “NATO dövlətlərinin təcili olaraq Ukraynaya hərbi qüvvələrini göndərməyə çəçiriş etməsi” bəyənatları ilə heç bir halda uyğun gəlmir.

Ümumiyətlə dünya siyasetində özünün “matah” bir fiqur olduğunu zənn edən bu məxlüq səhər verdiyi bəyə-

Hələ bu azmiş kimi, Emanuell Makron Fransa dövləti adından, BMT-yə, Qəzza bölgəsində atəşin dayandırılması ilə bağlı qətnamə layihəsi göndərməyi də planlaşdırır. Avropanın böyük bir dövlətinə uzun illərdi rəhbərlik edən şəxsin, BMT deyilən, özünü beynəlxalq təşkilat hesab edən bir qurumun son 50 ildə İsraille bağlı çıxardığı 200-dən artıq qətnamələri saya salmayan Tel-Əvivdən deyən heç məlumatı da yoxdur. Hər halda özünün xəbəri olmasa da, yaxın ətrafının bundan məlumatı olmamış olmaz. Makron sadəcə olaraq, bu “ağıllı” bəyənatları ilə siyasi xal qazanmaq isteyir.

Rüstəm Hacıyev

Dünya əhalisi ilə bağlı həyəcan təbili: Proqnozlara görə, 2050-ci ilə qədər...

Dünyada doğum nisbəti azalmağa davam edir.

Bu barədə beynəlxalq alimlər qrupunun “MedicalXpress”də dərc olunan araşdırımlarında bildirilir.

Məlumatda deyilir ki, dünyaya ölkələrinin yarısında doğum nisbətləri artıq çox aşağıdır.

Proqnozlara görə, 2050-ci ilə qədər ölkələrin 75%-nin

əhalisi azalacaq. Əsrin sonunda bu, ölkələrin 97%-i üçün keçərlə olacaq. 2100-cü ildə ancaq Samoa, Somali, Tonqa, Niger, Çad və Taci-

kistanda kifayət qədər doğum seviyyəsinin olacaqı gözlənilir. Bu tendensiyin nəticələri 21-ci əsrde heyrətamız sosial dəyişikliklərə, dünya iqtisadiyyatını və beynəlxalq güc balansını tama-mile yenidən formalaşdırın səbəb olur.

Bəzi alimlərin fikrine, immiqrasiya iqtisadi artımı qorumaq üçün zəruri olacaq.

Bununla belə, Ümumdünya Səhiyye Təşkilatının ekspertləri proqnozlarda ehtiyatlı olmağa çağırırlar. Onların sözlərinə görə, yeni əsərin müelliflərinin hesablamalar üçün istifadə etdikləri modelər qeyri-kamildir, bu səbəbdən proqnozlar dəyişə bilər.

Təşkilatdan o da vurğulanıb ki, global əhalinin azalmasının ətraf mühit və ərzaq təhlükəsizliyinə də faydaları var.

Miller: ABŞ-nin Azərbaycan və Ermənistanla hər bir qarşılıqlı fəaliyyəti davamlı sülhə yönəlib

ABŞ-nin Azərbaycan və Ermənistanla hər bir qarşılıqlı fəaliyyəti davamlı sülh-hün əldə edilməsinə yönəlib.

Adalet.az-in məlumatına görə, bunu ABŞ Dövlət Departamentinin metbuat xidmətinin rəhbəri Metyu Miller brifininqdə deyib.

“Ermənistan və Azərbaycan hökumətləri ilə hər bir əlaqəmizdə məqsəd onlar

arasındaki fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmaq və davamlı sülh sazişi üçün işləməyə təşviq etmekdir”, - Miller bildirib.

Qeyd edək ki, martın 18-də ABŞ Dövlət Departamentinin Qafqaz danışçıları üzrə baş müşaviri Lui Bonno Cənubi Qafqaza sefəri çərçivəsində Azərbaycanla olub. Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov görüş

zamanı regiondakı mövcud vəziyyət, eləcə də Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesinin bir sıra aspektləri müzakirə edilib.

C.Bayramov Azərbaycanın sülh prosesində gözləniləri, proses çərçivəsində açıq qalan məsələlər üzrə ölkəmizin mövqeyini diqqətə çatdırıb, Azərbaycanın sülh prosesinə sadıqlılığını bildirib.

Ermənilərin Getavan dediyi

Qozlukörpü kəndindən xəbər var

Ağdərəlilər yaxşı xatırlayalar, Ağdərənin Qozlukörpü adlı bir kəndi vardi. Oykonim "Qozlu kəndinin köprüsi" mənasında idi. Bu kənd kiçik olsada əhalisi azərbaycanlılar olub. Daha sonra XIX əsrin 20-ci illərində çar Rusyasının İrəvan və Türkiyədən ermənilərin Azərbaycan ərazisini köçürülməsi zamanı erməni ailələri Qozlukörpü kəndində maskunlaşdırılır və ermənilər kəndin adını dəyişərək bir müddət Getavan adlandırdılar.

Qozlukörpü kəndi əvvəller Dağılıq Qarabağ Muxtar Vilayətində Ağdərə rayonu inzibati ərazisine aid idi, lakin 1992-ci ilde Ağdərə rayonu leğv edilərək ərazisi qonşu Ağdam, Tərtər və Kəlbəcər rayonları arasında bölüşdürüldü. Getavan kəndi de Kəlbəcər rayonuna birləşdirilən kəndlərən biridir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 29 dekabr 1992-ci il tarixli qərarı ilə "Getavan" adı leğv edildi və kəndin tarixi adı bərpa olunaraq Qozlukörpü adlandırdı. Amma kənd 1993-cü ildə artıq Ermənistən Respublikası Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğal edilmişdi. İşğal dövründə erməni mediası yazdı ki, 2015-ci ildən kənddə bələdiyyə binası, orta məktəb, on mağaza və tibb məntəqəsi var. Hətta Getavanın 2005-ci ildə 278, 2015-ci ildə isə 331 nəfər əhalisi olub.

Həmin illerde erməni mediası yazdı ki, "artsax" mühərabəsində həlak olmuş getavanlı azadlıq döyüşünlərinə həsr olunmuş memorial abidənin açılışı oldu və o vaxtkı "prezident" hazırlı pəyələdiyimiz

Bako Saakyan gəlib həmin açılış mərasimində iştirak etdi. Yeri gəlmışkən, oyuncu-caq "artsax" in hazırlanmış pəyəmizdə olan danası (prezidenti) 2022-ci il noyabrın 23-də deyirdi ki, Getavan su elektrik stansiyasının tikintisi dövlət vəsaiti hesabına həyata keçirilir: "Əgər maliyyə imkan-

ları kifayət olarsa, tikintini gələn il başa çatdırmaq planlaşdırılır, olmasa, 2024-cü ildə mütləq başa çatacaq və "Getavan" su elektrik stansiyası "artsax" i tamamile elektriklə təmin edəcək".

Nehayet 2020-ci ildə orдумuz tərəfindən azad olunan Getavan Rusiya Sülh-məramlı kontingentinə təhvil verildi. Ermənilər bundan istifadə edərək yenidən kənddə möhkəmləndilər.

Nehayet 2023-cü ilin antiterror əməliyyatı zamanı digər şer yuvaları kimi Qozlukörpü də Azərbaycanın qüdrətli ordusu tərəfindən işğaldan tam azad olundu və se-

paratçı, terrorcu ermənilər kəndi tərk edib İrəvana qaçdırılar. Təbii ki, bundan sonra Azərbaycan öz qanuni ərazilərdə işgalçıların lazımsız və eyni zamanda icazəsiz tikilmiş abidələrini qoyulduğu ərazidən götürməliydi. Götürdü də. Vətənimizin ərazi bütövüyünü 30 il silah gücünə pozan erməni qatillərin abidəsi Qarabağda qalmamalıdır.

Bu səbəbdən de azərbaycanlılar həmin abidələri ərizidən götürməsi erməniləri bərk qəzəbləndirir. Beləki, Hayk mədəniyyət ombudsmanı, azərbaycanşunas alım Hayk Avanesov öz Facebook səhifəsində məlumat yayıb:

"Bu defə Martakert rayonunun Getavan kəndində "Artsax" azadlıq mühərabəsində həlak olmuş getavalılarının azadlıq döyüşürlərinə həsr olunmuş memorial Azərbaycanın mədəni soyqırımıının hədəfi olub. Abidələrin açılışı 2016-ci il sentyabrın 7-de baş tutub".

Deməli bu nankorlar anlamıllar ki, başqasının torpağını silah gücү ilə işğal edib, ora abidə quraşdırmaq xəstəlikdir. Hələ bu abidələri Azərbaycandan qorumaq durbə bir xəstəlikdir. Biz tərəfdə belə "xəstələrin" iyəsini vurmaq, müalicəsinə etmək savabdır.

Azərbaycan hazırda Qarabağda çox savab bir işlə məşğul olmaqdadır! Qoluna qüvvət!

Əntiqə Aslan

Zar kəndini "Çar" edən emənilərdən yeni ittiham

Növbəti dəfə ermənilərin içəre "lov" düşüb.

Azərbaycanlılar separatçı və terrorcu erməniləri Qarabağdan çıxardıqdan sonra onların 30 illik işğal dövründə torpaqlarımızda qeyri-qanuni ucağıdıgi heykel, büst, memorial abidə və diqər qanunsuz tikililəri de oradən götürüb.

Erməni mediası yazdı ki, Azərbaycan Çar kəndində yerləşən Artsax Qurtuluş Mühərbişində həlak olmuş erməni herçilərinin xatirəsinə həsr olunmuş abidəni dağdırılar, xaçkarları söküblər.

Biri bu həyəsiz, hindistan qaraçılara başa salırmış ki, "artsax" deyə bir məkan yoxdur. Orada yalnız Azərbaycana məxsus Qarabağ İqtisadi Rayonu var. O rayona da erməni işğalçıları, terrorçuları, muzduların hücum edib, sonradan da üstə daşın qoymayaq yerlərə yeksan eləyib. Anlayın ki, Azərbaycan dövləti işğalçıların, terrorçuların, muzduların adına ucaldılmış orada salamat saxlamayacaqlar. Erməni mediası iddia edir ki, internetdəki fotolarдан görünür ki, Qarabağın Çar kəndində 13-cü əsrin məşhur xaçkarları artıq öz yerində deyil. Xaçkarın fiziki vəziyyəti ilə bağlı apardığımız müşahidə və axtarıslar nəticəsiz qaldı. Azərbaycanın erməni tarixi-mədəni irsi ilə bağlı siyasetini nəzərə alaraq gümən etmek olar ki, erməni xaçkarlığının bu nadir nümunəsi məhv edilib". Bu cümlələrdən sonra erməniləri 1813-1828-ci ildə getirib Azərbaycan torpaqlarına ürək edən keçən-keçmişini lenətərlikdən sonra "13 əsrin məshhur xaçkarları"nın da bir erməni qəbir daşı düzəldən əstanın "əl eməyi" olduğunu anlaşımaq çətin deyil.

Yeri gəlmışkən, ermənilərin Çar deyib erməniləşdirildiyi Zar kəndi Kəlbəcərin ən gözəl kəndlərindəndir. Zar kəndi Qarabağ yaylasının ətəyindədir. İlk dəfə XIII əsrə aid mənbədə adı çəkilir. 1590-ci il sənədində görə, şəmr qəzasında Zar nahiyyəsi olub. XIX əsrdə Tiflis quberniyasında Zar kəndi, Qars vilayətində Zaruşad kəndi və çay qeydə alınıb. Ermənistanada Zar, Cənubi Azərbaycanda ise Kəlbəzar kəndləri mövcuddur. Favst

Buzandin (V əsr) əsərində və VII əsr mənbələrində Cənubi Azərbaycanda Zaravand, Zarişat (Türkiyənin indiki Zaruşt ərazisində) yaşayış məntəqəlarının adı çəkilir. Mənbələrdə zar tayfa adı kimi qeyd olunur və onların fars vilayətinin cənubunda, Fars körəzinin sahilərindən Kirməna qədər olan ərazidə yaşadıqları göstərilir. İran mənşəli zarlar qədim dövrlərdə İranın şəhər-qəsəbələrindən (Qarabağın müəyən hissəsi, Qubadlı-Zəngilan zonası, Er-

mənşənin c.-ş. hissəsini ehəte edir) yaşayış məntəqələrindən (Qarabağın şəhər-qəsəbələrindən) qeyd olunur. Zar sözü qızıl deyərdir. Şəhərizər, yeni qızılı zəngin olan şəhər demekdir. Belə ki, Zarın ərazisində torpağın altından tez-tez tapılan qızıl definələr bu sözün heqiqət olmasını təsdiq edir. Əfsuslus olsun ki, Şəhərizər sözünün Zar sözüne keçməsi tədqiq edilməyib. Kəndin axırıncı dəfə məskunlaşması təxminen XV-XVI əsrlərə təsadüf edir. Cəfər Qoca adlı bir şəxs Dərələyəzden gəlib Zarın ərazisini olan Çaxmaqda ev tikib bir müddət yaşayandan sonra həmisiyələr olaraq Zara köçərək orada məskunlaşdırıb. Çaxmaqdakı evləri isə bina yeri kimi istifadə edib. Həmin damlar 1993-cü il işğalına kimi qalırdı. Sonra başqa yerlərdən digər şəxslər köçüb burada məskun-

laşıblar.

Zar deyilən bu kəndin məşhur yerləri, mənzəresi, təbii gözəllikləri dillardə dastan olub. Çaxmaq, Cütkaç, Təkxaç, Aşağıdüz, Xudavəng, Böyüktepe, Cılıgyolu, Fərhad yerləri, Qanolan, Əlipəncəsi, Eminlərin bərəyəsi, Qoşakahalar, Sənger kahası, Buz kahası, Qaranlıqkahə, Mirzənin kahası, Şurən bərəyəsi, Şurən kahası, Sariburun, Duzkahası, Kolluqluqaya, Direkqaya, Uzunbərəye, Gödəkbəreya, Mehərrəm oğlu Hüseyinin təpəsi, Avasın təpəsi, Bəxtiyar təpəsi, Sarı yoxuş, Şavazın xəndəyi, Ağamirzənin yalı, Sultanıyurd, Qafarın derəsi, Daşlı burn, Allahyar təpəsi, Məpiyən, İldirəmürvan qaya, Ələkərin çaxmaq daşı, Çivli, Hacı Orucun çeyili, Qamışlıq, Quzey yerləri, İmçəxur, Sıraqaya, Qəzətin yali, İsmayılxuru, Yolkeçən, Qazanuçan dağı, Bayramdaşları.

Çaxmaqdə? Çaxmaq daşları, Çaxmaq körpüsü, Uçuq, Məmişin şamı, Şalıx, Şalıxın yali, Sıra, Novurlar, Xırmanqaya, Arxac yeri, Vəlidüşən yurd, Yal cüxuru, Dariyeri, Samanlıq, Cabbarqayıran yol, Şeytandaşı, Qayıqlı, Dərinqobu, Gölün burnu, Süleyman bulağı, Şalıx bulağı, Şeyinoğlunun dərəsi, Mehərrəmgizlənən kaha, Məmmədin qara-vui təpəsi, Sıraqaya, Vəlidüşən, Qatarqaya, Uçuq dərəsi. Bunu da deyim qurtarsın: Zar kəndində ümumilikdə 855 ailənin məskunlaşması planlaşdırılıb. Yaşayış məntəqəsinin salınması üçün 20 illik perspektiv və həmin müddədən sonra inkişaf nezərə alınmaqla 243 hektardan çox torpaq sahəsinin ayrıılması nəzərdə tutulub. Birinci mərhələdə kənde 547 ailənin köçürülməsi üçün birmərtəbli fərdi evlərin inşası planlaşdırılıb. Tiki-ləçək 547 evin 131-i ikioqlaqlı, 289-u üçtoqlu, 92-si dördtoqlaqlı, 35-i beştoqlaqlı olacaq.

Burada həmçinin 528 sağlam yerlik məktəb, 100 yerlik uşaq bağçası tikiləcək. Kənddə əhalinin məşğulluğunun və istihərətin təmin edilməsi üçün hər cür şərait yaradılacaq, geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görüleceək. Burada evlərin və küçələrin işıqlandırılmasında "yaşıl enerji" dən istifadə olunacaq.

Əntiqə Rəşid

FTX rəhbəri imkanlarının sərhədsiz olmadığını etiraf etdi

Bortnikov Rusiya üçün hələ də terror təhlükəsinin olduğunu bildirdi

Rusyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Aleksandr Bortnikov, Rusiya ərazilərində terror aktlarının həyata keçirilməsi təhlükəsi olduğunu bildirib.

"Bəli, böyük təəssüf hissi ilə bildirməliyəm ki, belə bir təhlükə var"-deyə FTX rəhbəri Baş prokurorluğunun dənən keçirilən geniş kolegiyasından sonra jurnalistlərin suallarını cavablandırıb.

Bortnikov xatırladı ki, Ukrayna ilə sərhədlərdə və Rusyanın digər regionlarında, Ukrayna baş keşfiyyat idarəsinin, müdafiə nazirliyinin və xüsusi xidmət orqanlarının həyata keçirmək istədikləri çoxsaylı terror aktlarının qəsisi alınıb. Lakin onlar bu gün də davamlı şəkilde ərazilərimizdə terror aktları həyata keçirmək niyyətlətildən el çəkməyib.

"Biz təbii ki, öz tərifimizdən nə etmək mümkündürse edirik, lakin bizim də imkanlarımız sərhədsiz deyil"- deyə FTX direktori bildirib.

Bortnikov elə həmin gün, jurnalist Pavel Zarubinlə müsahibədində bəyan edib ki, Ukrayna "Korkus Siti Holl"da terror tərədən şəxsləri "qəhrəman kimi qarşılamaya hazırlaşdı".

Ehtimal olunduğu kimi, artıq İŞİD-in bu terroru aktının töredilmesini üzərinə götürməsinə baxmayaq, görünən odur ki, Rusiya bu vəhşi terror aktını nəyin bahasına olursa olsun Ukraynanın üstüne yixmaqdı israrlıdır.

Əbülfəzəl Hacıyev

Petrosyan deyir ki, Voskeparı verməyəcəyik: Elə Vardanyanda Qarabağı vermirdi

Erməni mediası son günler çox "təlaş"lı xəbər və məlumatlar darc edir. Xüsusun, ermənilərin Voskepar dediyi Əskiparadan (Voskepar) Məlumdur ki, Azərbaycanın Yuxarı və Aşağı Əskipara kəndlərinin yanında yerləşir.

Ermənistən Demokratik Konsolidasiya Partiyasının rəhbəri Suren Petrosyan dostları ilə birlikdə Tavuş bölgəsinə gəlib.

Bu həmin Suren Petrosyanın 2022-ci ilin yayında Laçın şəhəri və Zabuxda "özünümüdafiə" adı ilə müqavimət hazırlaşırırdı. Həmin vaxt ilə birgə Zabux gələn Suren Petrosyan mediaya açıqlama vermişdi ki, Laçın və Zabuxun "özünmüdafiəsinə" praktiki hazırlı olan insanları mübarizəyə qoşulmağa çağırırıq:

"100-dən çox insan bize qoşulmaq istəyini bildirib. Ermənistəndən yüzərlə mektub göndərilir, amma neçə nəfərin geləcəyini deyə bilərəm. Çox şey barədə danışmaq istəmirəm, əsas məsələ buraya mümkün qədər çox adamın gəlməsidir". Hətta Petrosyan demisi ki, Ermənistən əhalisi nə 0,1 faizi gələrsə, Laçını və Zabuxu təhvil verməyəcəklər.

Məlumatı görə, Petrosyan Əskiparaya da (Voskeparaya) yollanıb.

Petrosyan bildirib ki, kənd sakinləri ilə gündəlik temasları mövcud problemləri dəha qabarlıq göstərir. O, Əskiparada (Voskepar) yaşayacağını və sona qədər kənd camaatinin yanında olacağını iddia edib:

"Burada dövlətlik məsəlesi həll olunur və bunu Əskiparada (Voskepar) hamı başa düşür. Ən əsası odur ki, onlar deyirlər: heç bir şəraitdə teslim olmayıcağıq. Hamımız onları yanında dayanıb əsaslı dəyişikliklərə buradan başlamalıyıq. Bu, son dərəcə vacibdir. Voskepara qalacaq, bura da yaşayacağıq və sona qədər Voskeparın yanında duracaq".

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi Suren hələ 2022-ci ilin avqustunda böyük bir prosesin qarşısını almaq üçün Laçın və Zabuxda olarkən nə qazandısa, hazırda eyni "qazanc" üçün özü demiş Voskepardadır.

Yadına düşmüşkən, 44 günlük məhəribədən və Ermənistən məglubiyyətdindən sonra erməni milyarder Ruben Vardanyanın Rusiyani tərk edərək Qarabağ köçməsi, bura da yaşamağa davam etmək istəyi başına iş açdı. Hazırda "padval"ımızda çay içir.

Dəvəsən, Demokratik Konsolidasiya Partiyasının rəhbəri Suren Petrosyan da həm Laçında, həm Zabuxda çox yorğun düşdü. Bir qazancı da olmadı. İndi də gəlib Voskepara burda da bir az yorulacaq. Zənnimizcə, bu Petrosyan da "padval"da mütləq bir "çay dəsgahı" açmaq lazımdır.

Əntiqə Aslan

Erməni separatizmi bitməmişindi də Qafqaza kürd separatizmi ayaq acmaqdadir. Duzdur, əslində bu separatizm meyilləri hər zaman olub. Amma vaxtında qarşısı alınıb. Buna baxmayaraq elə folklorada göstərilir ki, bədniiyyətinə, şərin 40 başı olur, kəsildikcə də artır, çoxalır! Separatizm də məhz bir şər qüvvə, bəd niyyətdir! Son günlər, PKK terrorçularının ideoloqları sosial şəbəkələrdə feallaşır. Azərbaycana, xüsusən Oğuz türklərinə qarşı hücumlara başlayıblar. Məsələn, Nizami Gəncəvini, Qaçaq Nəbini, yazıçı Fərman Kərimzadəni, tariximizə adlarını qəhrəman kimi yazdırılmış Sultan və Xosrov Sultanov qardaşlarını və bir sira görkəmli şəxsiyyətləri kürd olaraq qeyd edir! Duzdur, bu şəxsiyyətlər bütün Azərbaycanın fəxrindir, amma milliyətini təzkib edib onları kürd kimi yaddaşlara sırasıq yolverilməzdirlər!

Sosial şəbəkələrdə separatçılardan bu müzakirəsinə tutarlı cavab

-Sizin açıqlamanızdan belə qənaətə geldim ki, əslində məsələn, Səlahəddin Əyyubini kürdlerin mənimsəməsinə Avropana yaşıł işq yanıb...

-Bəli, xüsusən, Səlahəddin Əyyubi ilə bağlı daha çox israrlı mə-

-Avropana Saladin adı ilə tanınan, yalnız Qüdsdə deyil, bütün Fələstin və Suriyada Xaçlıları darmadağın edib bu yerləri onlardan temizləyən, Almaniya İmperatorunun, İngiltərə və Fransa krallarının liderliyi altında başlayan üçüncü səlib yürüşüne (1189-92) qarşı birləşmiş müsəlman ordularının başında dayanaraq Xaçlıların baş komandiri, bütün Avropanın qürur duydugu İngiltərə Kralı aslan ürkli Riçardi (1157-1193) Akka Qalasında diz çöktürək əsir alan, Misirdə Əyyubilərin sülələsinin hakimiyyətən əsasını 1177-ci ildə qoyan meşəlub olmaz Koman dir və Sultan Səlahəddin (1138-1193)! Tarixçi şagirdin mənə verdiyi əsərde menim üçün yeni olan bu iddi ki, Sultan SƏLAHADDİNDƏN soruşmuşlar:

-Deyirlər ki; Siz kürdsünüz. Bu, doğrudurmu?
Sultan:

Erməni lobbisinin danışdırıldığı

"Şərhçi": Moskva metrosunu kim partlatdı, Solovyov?

Rusyanın tanınmış ermənipərəst aparıcı, Rusyanın siyasi ideologyasının aparıcı təbligatçılardan sayılan Vladimir Solovyov bütün zamanlarda Azərbaycana qarşı nifreti ilə seçilib.

Cox da keçmişləri qurdalıram, yaxın zamanlarda olan bir ehvalatı oxucularına xatırladıram: Deməli, 2022-ci ilin iyunun 28-də Vladimir Solovyov Rusyanın dövlət radiosu "Vesti FM"də apardığı verilişdə Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müveqqəti nəzarəti altında olan Azərbaycan ərazisindəki o vaxt separatçı rejimin nümayəndəsi olan David Babayani "Artsaxın xarici işlər naziri" kimi qonaq qismində təqdim edərək Azərbaycanın ərazi bütövlüyüne hörmətsizlik nümayiş etdirdi.

Sonra "Solovyov Live" Youtube kanalında Vladimir Solovyov Azərbaycandan üzr istəmək adı ilə ölkəmizə qarşı daha bir texribata yol verdi. O, erməni separatçı ile bərabər etfirde Azərbaycan tərəfində də yer vermiş olduğunu, amma bunu etməməsinə görə Azərbaycandan üzr isteyib. Əslində bu üzü deyil, işlətdiyi qəbahətdən böyük qəbahət oldu. Təbii ki, rəsmi orqanlar Rusyanın ideoloqu olan bu aparıcıya etiraz etdikdən sonra haqiqətən Azərbaycandan üzr istədi.

Xeyri yoxdu, dəfələrlə Azərbaycanda olmasına, hörəmtələ qarşılamasına baxmayaraq nifreti zərər qədər də azalmayıb. Əksinə artıb, kükreyib.

Uzun sözün qisası, Solovyov özünü bildi-biləli Rusiyadakı erməni lobbisinin əlinde oyuncaq olub, Azərbaycanın əleyhine söz deyərək "qızıl qırıb", "varidat toplayıb".

Hamınıza məlumdur ki, Martin 22-də Rusiya Federasiyasının Moskva vilayətinin Krasnoqorsk şəhərində "Crocus City Hall" konserz zalında törədilmiş terror aktı coxsayılı insanın həlak olması, xəsarət almış ilə neticələnib.

Martin 24-ü Rusiyada Ümumxalq Hüzn Günə elan edildi. Azərbaycan Respublikası terrorizmin bütün forma və təzahürərini qəti şəkildə pişledi və terrorizmə qarşı mübarizədə beynəlxalq birliyin səyərini dəstəklədi.

Bilirsiniz, terror törədilən yerdə "Krokus Siti Hol" azərbaycanlı iş adamı Araz Ağalarova məxsusdur və qətləməda burada törədilib, zərərçəkənlərin de böyük hissəsi azərbaycanlılardır.

Amma Solovyov xalqının bu mətəmlə günlərindən də "xeyir, nəf" götürmək, "varidat qazanmaq" eşqi ilə yenidən qollarını çırmaladı. O, ciddi -cəhdə terrorda Azərbaycanı hədəf almaq, Azərbaycanla əlaqələndirmek yönümlü informasiya texribati bizi təəccübəldirmədi. Büyük pulların, "böyük qüdrəti"ndən xəbərimiz vardı. Solovyov "Sputnik" agentliyinin rəhbəri Marqarita Simonyandan daha çox erməni çıxaraq rus xalqını bu həssas döñəmdə xalqımıza qarşı nifretə doldurmağa çalışırdılar.

Düzdür, Londonda yaşayan tanınmış rusiyalı jurnalist Oleq Kaşin dəhşətli terror aktını erməni silahlılar törədə biləcəyini istisna etmemib. Kaşin bildirib ki, hər kəs ermənilərin 70-ci illərin sonunda Moskvada metroda reallaşdırıldıları terror aktını xatırlayıb. Eyni zamanda, o, "Krokus Siti Hol"un azərbaycanlı məxsus olduğunu və buna görə də ermənilərin hücum edə biləmek ehtimalını iredi sürüb.

Əlbəttəki, Kaşin Simonyandan da, Solovyovdan da daha haqlıdır, cünki, terror aktı zamanı baş veren yanğın nəticəsində Müslüm Maqo-

mayevin muzeyi də yandı.

Xəberlərdən izlədiyimiz kimi, 11 nəfər şübhəli şəxs saxlanıldı və onların heç bir azərbaycanlı deyildi. Hətta Rusiya Prezidenti Vladimir Putin keçirdiyi iclasda terrorun arxasında ABŞ və Böyük Britaniyanın dayandığına eyham vurub.

Hazırda istintaq gedi, Solovyov istintaqdan daha "gözüaçıq" olmasa, "günahkar" tapması Rusiyadakı erməni milyarderlərindən "böyük pullar" qazanmaq eşqində olduğu heç kəsə gizli deyil.

Yene də xatırladaq: ermənilər terror aktını, Sovet İttifaqının en qüdrəti olduğu illərdə həyata keçir Miyə bacarıqlar. 1977-ci il, yanvarın 8-de Moskva metropoliteninin "İzmayılovskaya" və "Pervomayskaya" metro stansiyaları arasında vəqonda törədiblər. Eyni vaxtda ermənilər SSRİ KQB-sinin yerləşdiyi binanın yaxınlığında 15 sayılı ərzəq mağazasında ve "25 Oktyabr" (indiki Nikolskaya) küçəsində yerləşən 5 sayılı mağazada terror aktları həyata keçiriblər.

Daşnak Zatikyan, Stepanyan və Baqdasaryanın törətdiyi bu 3 terror aktı nəticəsində 7, digər məlumatlara görə 29 nəfər hələk olub, 37 nəfər isə müxtəlif dərcəli xəsarətlər alıb. Bir müddət sonra terror hadisəsinə törədənlər SSRİ hüquqməhafizə orqanlarının keçirdiyi əməliyyat tədbirleri nəticəsində yaxalanıb. Onların cinayet işi ilə bağlı məhkəmə prosesi ictimaiyyətdən gizli saxlanılıb. 1979-cu ildə məhkəmə ermənilər baresində ölüm hökmü çıxarıb və hər üçü güllələnib.

Uzun illər sonra terrorçu Zatikyanın məhkəmədə çıxışından bir neçə məqam ictimaiyyətə məlum olub. Zatikyan məhkəmə zamanı bu sözləri deyib: "Mən dəfələrlə bəyan etmişəm ki, sizin mühakimədən imtiyənə edirəm və heç bir müdafiəciyə ehtiyacım yoxdur. Mən müqəssər deyiləm, mən ittihadçıyam. Sizin məni mühakimə etmək ixtiyarınız yoxdur, cünki rus və yəhudilərin idarə etdiyi imperiya hüquqi dövlət deyil! Bunu möhkəm yadda saxlamaq lazımdır. Digerlərin de çatdırın ki, biza yalnız qisas, qisas, bir dəha qisas qalır!"

Onu da xatırladaq ki, hazırda Sovolyovu "yemleyən" erməni milyonçular hələ də "böyük pullar" hesabına 1977-ci ilin yanvarın 8-de ermənilərin Moskvada törətdiyi terror aktı ilə bağlı cinayet işinin məxfilikdə saxlayır. Rusiyada erməni tarixi ilə bağlı saxtakarlıqları üzə çıxaran çoxlu sayda elmi araşdırmanın müəllifi, tarixçi alim Oleq Kuznetsov 2017-ci ildə cinayet işinin məxfilikdən çıxarılmasını tələb edən petisiyə hazırlamışdı. O düşündürdü ki, bu addım, erməni terroru və məlum cinayet haqqında bütün tarixi həqiqətlərin ortaya çıxmamasını mümkün edəcək.

Təessüf ki, həmin petisiyə da böyük qüvvələrin əlindən təsrisiz qaldı.

Əntiqə Aslan

"Səlahəddin Əyyubi kürd idi, niyə qurduğu dövlətin dili türk dili idi?"

nimsəmə, kürdəsdirmə faktı var. Amma tarixçilərin fikri ilə separatizmi fikri heç vaxt üst - üstə düşməyib və düşməyəcək.

Bir faktı qeyd edim; Adları qədim mənbələrdə "sanqı" şəklində qeyd edilmiş zəngiler əsasən Qərbi Azərbaycanda İrəvan mahalı ərazisində yaşamışlar. Zəngibasar bölge adının ortaya çıxmamasına səbəb olan Zəngi çayı da vaxtılı öz adını yaxasında məskunlaşmış zəngi boyundan almışdır. Zəngilər tekçə Ağrı vadisində deyil, həm də Zengi (Zengəzur) bölgəsində yaşamışlar. Ümumiyyətə, İrəvan mahalının digər qədim tayfaları kimi, zəngi boyları da sonralar geniş ərazilərə yayılmışdır. Qarabağın gözəl şəhəri olan Zengilan ərazisində Mosul şəhərinə də köçən zəngilər burada məskunlaşmışlar və sonradan Dəməşq şəhərinə emri olacaq.

- Nurəddin Zənginin Səlahəddin Əyyubinin yetişməsində böyük rol olsuğu bildirilir.

-Nurəddin Mahmud Zəngi 1116-cı ildə burada anadan olur. Milliyətə Əfsər türkű olan Nurəddin Zəngi I İmadəddin Zənginin oğludur. Sonradan dünya tarixində imza qoyaçaq Səlahəddin Əyyubini 17 yaşından da öz sarayına dəvət edib onu hərbiyi və siyaseti kimi yetişdirən məhz Nurəddin Zəngi olub. (Bax: Steven Runciman, A History of the Crusades, vol. II: The Kingdom of Jerusalem. Cambridge University Press, 1952.)

Onun təsvir edən tarixçilər yazırlar: "O, hündürboy, qara saçlı, yaraşlı, enli alınlı və üzünənə sađəcə çənə hissəsində tük olan bir insan kimi təsvir edilir. O, həmçinin, istədədi, cesareti, təqvası və gözəl xasiyyəti ilə təriflənir."

Onun bayrağı sarı bir fonda göyrəngili qartal rəsmi idi, 1517-ci ildə qədər dəyişməz olaraq istifadə edildi. Qeyd edim ki, sarı rəng Türk dövlət ənənəsində suverenliyi simvolize edir.

- Zaur müəllim, ətraflı məlumat üçün təşəkkür edirik!

P.S.Azərbaycan tarixşunaslığı və şərqşunaslığında indiyədə öyrənilməyən sahələrdə çox dəyərli və əsaslı elmi araşdırımlar aparan tarix üzrə fəlsəfə doktoru Əbülfəz Əliyev (Elçibəy) yazar:

-Xeyr! Biz Azərbaycandanıq. Əmmi Şirkuh deyirdi ki, biz Əz-zib tayfasındanıq. Birbaşa-doğruya, o zaman bu oxuduqda məni çox həyecana getirmişdi. Bir şeyə həyifləndirdim ki, tarix qaynağı göstəriləmişdi. Sonralar Bakıda Aspirantura'da oxuyarkən və Universitetdə dərs verərkən də Səlahəddin haqqında araşdırımlarının davam etdirdim və axtardığımı tapdım; araşdırmaçılardan ən doğru sayıldığı resursları birləşdirən - tanılmış görkəmli alim İbn Hellikan'ın "görkəmli adamların ölüm tarixi" (vəfat etəyən) əsərində.

İbn Hellikan yazar:

"Şirkuh demmişdir ki, bizim nəsəbimiz (soykökümüz) Gōy Bōri (boz qurd / göy qurd)-dir!"

Səlahəddinin atası Eyyub Azərbaycanda Urmiya, Xoy, Zengəzur və İrəvan boylarında, Kerkük boyalarında, Naxçıvanda, Göyeçədə geniş bir şəkildə yayılmış Gōy boru, Qara boru, Boz boru tayfalarından, bir sözle, Qurdlar tayfasından çıxmışdır.

Bu məsələnin - orta əsrlərdə qurd sözü ilə kürd sözünün arab elibası ilə yazılışından uygunluğundan doğan qarışıqlığın başqa bir bənzəri Azərbaycan şairi belə Nizami Gəncəvi ilə bağlı olmuşdur. Bu mövzuda Azərbaycan ədəbiyyat alımları tekrar tekrar yazmışlar. Onların dediyini burada qeyd etməyi lazımlı sayıram.

Bele ki, Nizami əsərlərinin birində "menim qurd tinetli anam" yazılmış, tədqiqatçılar bunu "mənim kürd əsilli anam" olaraq oxuyub, səhv təqdim etmişlər (orta çağda qurd sözü ilə kürd eyni şəkildə yazılırdı).

(C)Əbülfəz Elçibəy: Bütöv Azərbaycan Yolunda, s.162, 163,164

XII-XIII əsrlərdə yaşaması əreb şairi İbn Sənəülmülk bunu təsdiqləyir:

"Bi dövlət-it-Turki əzzət mülət Arab

Va bi ibni Əyyub zəllət şıətus sulub"

Tərcüməsi:

Türk dövləti ilə əreb mülət iz-zətləndi

Əyyuboğlu əlində səlibçilər zəlil oldu (c)

Əntiqə Rəşid

Eminquey
Bizim
yazarları
ağlayan
lazmıdır

Türkiyədə məhşur yazar Eylem Tok adlı bir xanım var. Martin 1-də gecə saatlarında 16 yaşlı oğlu porşə maşını ilə sürücü vəsiqəsi olmadan bir nəfəri vuraraq öldürür, 5 nəfəri yaralar.

Anası Eylem Tok hadisə yerinə 15 dəqiqəyə çataraq oğlunu aradan çıxardır. Gecə ilə təyyarə biletini alıb Misi-rə uçurlar. Daha sonra isə Amerikaya Nyu-Yorka qədidiqları məlum olub.

Nyu-Yorkda bahalı bir residensdən 1 illik qiyməti 120.000 dollar olan kirayə dairə tutub.

Kitablarında Eylem Tok oxucularına əxlaqdan, vicdanın basib bağlayıb qazandığı pullarla kef edir. Bizim yazarlar isə kitabı 500-1000 tirajla satılında deyir ki, kitablarım bu ay filan mağazada ən çox satılan kitab seçilib. Əxlaqi-zadı da yerində. Uzaqbaşı bir cıqqan içməkləri var, bir də klassiklərə ilışmayı.

Qiymətləndirmədə müəllim, valideyn və direktor üçbucağı

Məktəblərdə qiymətləndirmə neca baş verir? Bu suali kimə versən, qayıdır deyər ki, müəllim uşağı sual-cavab edir, dərsi soruşur, ona uyğun da qiymət yazar. Bəli, bu normalda belə olmalıdır.

Amma normalda.

Biz yazılın qanunlar dan çok yazılmayan qanunlarla yaşayan xalqı axı. Bizdə hər şey alayı cür olmalıdır.

Məktəblerimizde qiymətləndirmə prosesində müəllim ve şagird yox, müəllim, valideyn və direktor iştirak edir.

Bəli!

Müəllim şagirdə qiyməti yazmamışdan önce düşünür - bu Əhməddir. Bunun valideyni şüvəndir. Buna dərsini bilmədiyinə görə 2 yazsam, gələcək məktəbə, hay-küy qoparacaq. Bu da Gülnardır, anası kolleqamdır, işyoldaşımıdır, buna da 3 yazsam, anası ilə üz-göz olacam. Deyəcək ki, mənim qızıma niyə 3 yazırsan?! Bir yandan da direktor var. Direktor tapşırıb ki, yuxarınlara hesabat verirəm, məktəbin nəticələri çox aşağıdır. Çalışın orta, yüksək qiymətlər yazın. Bu biri yandan da deməzər ki, filan müəllimin sinfində bir nəfər də olsun əla qiymət alan yoxdur?! Müəllim yüz ölçüb bir biçəndən sonra qiyməti yazar jurnalı. Vəssəlam.

Bizim cəmiyyətdə istənilən sahədə vəziyyət belədir. Hara tərəpənirsən səhv, hara tərəpənirsən günahdır.

Ramiz Rövşən demiş:

Həni günahkardır dünyada amma

Dünyada heç kəsin günahı yoxdur.

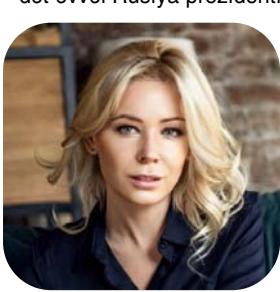
Putinin "sevgilisi"ndən terrorla bağlı maraqlı açıqlama

Rusiya ötən həftə paytaxt Moskvada Crocus City Hallda töredilən terror aktının şokunu atmağa çalışarkən, yeni iddialar ortaya atıldı.

137 nəfərin həyatını itirdiyi, çoxlu sayıda insanın yaralandığı hücumun məsuliyyətini İŞİD üzərinə götürdüyü halda, bir müdət əvvəl Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə birlikdə olduğu iddia edilən sosial media fenomeni Yekaterina Mizulina açıqlamalar verib. Mizulina Telegram-dakı paylaşımında İŞİD-in terrorçuları necə tələye salmasından danişib.

Son aylarda Putinlə eşq macerası yaşamada ittiham olunan Mizulina "Belə terror aktları töretmək üçün Rusiyada məktəbə gedən uşaqlara rüşvət verirlər" deyib. Mizulina bəzi skrinshotları da paylaşaraq, hakimiyyətin terrorla mübarizədə daha sərt addımlar atması olduğunu söyləyib. Mizulina, "Bir çox gənclər deyir ki, ecdəbilərlər onlara dəhşətli təkliflər edir. Onlar sizdirilmiş məlumat bazasından bu uşaqların bütün məlumatlarına daxil ola bilirlər. Uşaqlarla ünsiyyət quran bu hesabların ekseriyəti yenidir və Ukrayna bölgəsində yaradılıb". Media qurumları tərəfindən təsdiqlənə bilməyən ekran görüntülərində bəzi şəxslərin məktəb yaşısında olduğu təxmin edilən uşaqlara 600 min rubl təklif etdiyi qeyd edilir. Mesajların birində "Martin 26-da Orange adlı ticarət mərkəzinə hücum təşkil edirik və mükafatı 750000 rubl. Silah və sursat hazırlır, bunu 11 nəfərdən çox adamlı həyata keçirəcəksiniz" yazılıb.

Emin

Azərbaycanın düber olduğu bələlərinən mədhişlərindən biri də 31 mart soyqırımıdır. Tarix boyu aldığımız yaraların en sağılmazı, en ağırı bu hadisə. Hər dəfə bu hadisə xatırlananda üstündən uzun illər keçməsinə baxmayaraq hamimizi kədər-qəm boğur. Bir xalq olaraq bu dəhşəti və fəlakəti hadisənin ağrılılarını döndə-döndə yaşayırıq. Ermeni Milli Şurasına tabe olan sovetlərin siyahısında yalnız adı olan bir ordu xalqımıza qarşı amansız bir qətləm hazırlayaraq acımasız şəkildə həyata keçirdi.

Martin 31-də yaradılan müdafiə Komitesi bütün mübarizəni öz üzərinə götürdü. Bu komitənin tərkibinə P. Caparidze, Q. Kordanov, İ. Suxartsev, Stepan Şaumyan daxil idilər. Eyni zamanda mart döyüşləri günlərində Bakıda bolşevik dəstəsinin rəisi N. Anançenko, komissarı isə S. Martikyan idilər. Azərbaycan əhalisine qarşı vuruş-

susile bitərəf iranlıların öldürülüb karvan-saralarda meyitlerinin yandırılmasını öz gözümüz görəmişdik. Bu çox faciəli və nifritləndirici bir hərəkət olmuşdur. Heç bir əsas və üvan olmadan yalnız kin və ədəvət üzündən daşnakların töretdikləri cinayət hər bir insanın ruhunu sixib kədərləndirirdi.

Bu unudulmayacaq vəhşətləri adice təsəvvür etməyin öz belə çox qorxunc idimüsəvətçilər sixisidrilib şəhərdən uzaqlaşdırılan kimi ayrı-ayrı silahlı daşnak dəstələri şəhərdə qırğına, evləri yandırmağa, talanlar töretməyə, heç bir seydə günahı olmayan dinc vətəndaşları, başlıca olaraq azərbaycanlıları qətlə yetirmişdi.

Ermenilər müsəlmanların evlərinə soxulur, bu evlərin sakinlərini qırır, onları qılınc və xəncərlərle doğrayır, süngrülərde deşik-deşik edir, uşaqları yananaq evin alovuları içərisinə atırılar. 1918-ci ilin martın

sında Bakı şəhərində və Bakı guberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə Bakı Soveti və daşnak erməni silahlı dəstələri azərbaycanlıları kütləvi şəkildə vəhşicəsinə qətlə yetirmişlər.

Bu ağır faciə ilə bağlı tarixi məlumatları araşdırarkən o dəhşətli günlərin şahidi olmuş Kulner familyalı bir almanın mühəndisidən 1925-ci ildə Bakı hadisələri barədə bunları yazdığını rast gəldim: "Ermenilər müsəlman (azərbaycanlı) məhəllələrinə soxularaq hər kəsi öldürür, qılınc parçaları, süngrülə ilə dəlme-deşik edirdilər. Qırğından bir neçə gün sonra bir cuxurdan çıxarılan 87 azərbaycanlı cəsədinin qulaqları, burunları kesilmiş, qarınları yırtılmış, cinsiyət orqanları doğranmışdır. Ermenilər uşaqlara acımadıqları kimi,

Aci məhrumiyyətlərin yaşandığı 31 mart...

mada erməni milli hissələrindən istifadə etmək və sağ eserlərin və daşnakların araxasında gedən rus və erməni fəhlələri Sovet hakimiyyəti tərəfindən mübarizəyə cəlb etmek üçün inqilabi Müdafiə Komitəsi həmin partiyaların nümayəndələrini dədəvət etmişdir. Bakıda azərbaycanlılar, erməni daşnak-rus bolşevik silahlı dəstələrinin aktiv fealiyyətini gördüyündən, özünü müdafiə tədbirləri görməliydi və silaha əl atmağa məcbur idilər. Lakin azərbaycanlıların hərbi təşkilatı və sursatı kifayət qədər deyildi, həttə, demək olar ki, yox dərəcəsində idi. Belə olun halda, təbədir ki, mübarizədə azərbaycanlıların qalib gəlməsi mümkün deyildi. Bunu yaxşı başa düşən St. Şaumyan və erməni daşnakları Bakı şəhərində qabaqcadan planlaşdırılan və xüsusi hazırlıq görülmüş dəhşətli qırğınlara, qarətlərə başlıdlar. Bütün faciələr azərbaycanlıların yaşadığı məhəllələrdə baş verirdi. Fövqələdə İstintaq Komisiyasiyasiın sonəndən qeyd olunur ki, Ermeni Milli Komitesinin hərbi drujinə adlanırdı. Lakin matrosları menşətini yaşıyor və erməni daşnakları Bakı şəhərində qabaqcadan planlaşdırılan və xüsusi hazırlıq görülmüş dəhşətli qırğınlara, qarətlərə başlıdlar. Bütün faciələr azərbaycanlıların yaşadığı məhəllələrdən sonra dayandırılmışdı. Dənizçilər tələb etmişdir ki, əgər ermənilər müsəlmanları öldürmək elə çəkməsələr, onda ermənilər yaşadığı hissələrə toplardan atəş açacaqlar. "Ordehan" və "Krasnovodsk" hərbi gəmiləri şəhərin şərqi hissəsində yerləşen limanına yaxınlaşdı. Yalnız bundan sonra ermənilər məcbur olub atəş və qırğınları dayadırmışdır. Stepan Şaumyanın rəhbərlik etdiyi Bakı Soveti isə qırğını dayandırmaq üçün elə bir ciddəh göstərməmişdi.

Bakıda Azərbaycanlıların soyqırımı zamanı təxmini hesablamalarla görə, 15-20 min azərbaycanlı öldürülmüşdü.

O dövredə aid sənedləri araşdırın tarixçilərin əldə etdikləri gerəkli tarixi materialardan aydın olur ki:

-Şəhərdə Bakı Sovetinin erməni daşnak-rus bolşevik qüvvələri azərbaycanlıları qarşı qanlı qırğınları zamanı ictimai və şəxsi binalara da çox böyük ziyan deymişdir. Belə ki, "Açığ söz" və "Kaspı" qəzetlərinin redaksiyaları yandırılmış, Bakıda ən iri məscid bombalanmışdır. Bakıda İsmailiyyə Xeyriyyə Cəmiyyətinin binası, Şirvanşahlar Sarayı ansamblına daxil olan XIV əsrətikilmiş Keyqubad məscidi, oktyabr ayında Cənubi Azərbaycandakı avşarların məskun olduğu Urmiya şəhərinin abidələrini rus əsgərləri ermənilərlə birlikdə yandırıb külə döndərmişdir.. 1918-ci ilin 30 mart və 3 aprel tarixləri ar-

Ermənistən paytaxtı İrəvan şəhərində polis bölməsinə teşkil edilən hücum Qərbin Baş nazir Nikol Paşinyana xəbərdarlığıdır.

Adət.az xəber verir ki, bu barədə "Hraparak" neşri öz mənbələrinə istinadən yazır. Neşr hakim "Vətəndaş müqaviləsi" partiyasındaki mənbəyə istinadən qeyd edib ki, İrəvanda Nor-Nork polis idarəsinin inzibati binasına hücumda "Qərbin izləri" var. Neşrin yazdıqına əsasən, hakim partiyada belə hesab edirlər ki, Qərb

bur etmək üçün hakimiyyətə tezyiqləri artırır, çünki mehz bundan sonra Rusiyani Ermenistənən sixisidib çıxarmaq arzusu gerçekleşə bilər.

Həmçinin əlavə olunub ki, Qərb bu yolla Paşinyana xəbərdarlıq edir - əger tez bir zamanda hərəkətə keçməsə, onu daha radikal hakimiyyət nümayəndəsi əvəz edəcək və həmin şəxs Qərbin tələblərini yerińa yetirəcək.

"Hraparak": İrəvanda polis bölməsinə hücumda Qərbin izləri var

Ermenistan tərəfini Azərbaycanla tez bir zamanda sülh müqaviləsi imzalamağa mə-

Xatırladaq ki, martın 24-də üç silahlı şəxs Nor-Nork polis idarəsinin inzibati binasına daxil olmağa cəhd edib. Ermenistan Daxili İşlər Nazirliyinin məlumatına görə, hücum edənlər qumbara-dan istifadə ediblər və partlayış nəticəsində iki nəfər yaralanıb. Hadisə 49 nəfərin saxlanmasından və Voskepara giriş qadağasından sonra baş verib.

Gülnarə Allahverdiyeva
ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin mülliimi

ƏDALƏT •

29 mart 2024-cü il

Cavad bəy Sarıcalı-Cavanşirin özü və şəcərəsi barədə

Nəslin ulu babası Pənahəli xandır. Pənahəli xanın 4 kəbinli (bəzi mənbələrdə 5 kəbinli arvadı olduğu bildirilir) və bir neçə siyə arvadı vardı. Pənahəli xanın Hacı Əli bəy Kəbərlinin qızı Xanxanım xanım ilə evliliyindən üç oğlu dünyaya gəlmışdır. İbrahimxəlil ağa, Mehrəli ağa, Talibxan ağa.

Mehrəli bəy Qarabağ xanı Pənahəli xanın ikinci oğlu idi..

Cavad bəy Qarabağda məşhur olan Cavanşir elinin Sarıcalı oymağına bağlıdır. Cavad bəyin atası kapitan Əsəd bəy çar zabiti idi. Babası Nəcəfqulu bəy Qarabağın böyük mülkədarlarından sayılırdı. Ulu babası Əsəd bəy Qarabağ xanlığının seçkin sərkərdələrindən olmuşdu. Babasının babası Mehrəli bəy Pənahəli xanın ortancı oğlu idi. Atasından sonra bir müddət Qarabağ xanı olmuşdu.

İbrahimxəlil xan əsirlikdən qayıtdıqdan sonra qardaşı Mehrəli xanla şahlıq taxtı uğrunda mübarizəye başladı. Bu zaman xanlığı Mehrəli xan idarə edirdi. Mehrəli xan yerini bərkitmək üçün Cavanşir, Otuziki və Kəbərlə elərinə arxalanırdı. Bu əllerin üçü də qödərtti və güclü el ki-mi tanınırdılar.

İbrahimxəlil ağa isə arvad qohumları olan Cəbrayıllı, Cavanşir-Dizəq, Kəngərli, Dəməriçhəsənlər Cinli elləri-nə güvenirdi.

Əsəd bəy Cavanşir 1917-ci ildə işqli obasında dünyasını dəyişib və işqli kənd qəbiristanlığında dəfn olunub.

Əsəd bəy Şərəfcahan bəyimlə ailə qurmuşdu. Mehrəli bəy (ikinci Mehrəli bəy), Mehdi bəy, Cavad bəy adlı oğulları vardı.

Əsəd bəyin üçüncü oğlu Cavad bəy 1878-ci ildə Şuşa şəhərində dünyani tanımışdı. Məktəb təhsili almışdı. Özəl mülküni idarə etmək dələnirdi. Cəbrayıllı qə-

zasinin işqli kəndindəki mülküne köcmüşdü.

Cavad bəy Cavanşir 1905-1906-ci illərdə baş veren "erməni-müsəlman" davasında bir çox qəhrəmanlıq göstərmişdi. İşqli dağında qurduğu səngerde bir erməniyi də el-oba səmətə buraxmamışdı. Sənger döyündə erməni sərkərdəsi Xosrov bəyi məhv etmişdi.

Tarixçi və təzkirəci Mir Möhsün Nevvab "1905-1906-ci illərdə erməni-müsəlman davası" eserində

qeyd edir ki, ermənilər təpə-dən-dırınağa qədər silahlanırdı. Erməni daşnaklar müsəlmanlıarda olan silahı əle keçirmek üçün belə bir hıyle işlətmışlar. Tüfəng bazaarda 20 manata satılırdısa, onlara 100 manata, tapança 6 manata satılırdısa, 30 manata alırdılar. Neticədə müsəlmanlıarda olan silahların ermənilər tərefindən belə baha qiymətə alınması, müsəlmanların evlərində nə qədər silah-sursat var idisə, tama-men ermənilərinə əline keçməsinə səbəb oldu.

Cavad bəy Cavanşir 1920-ci ildə bolşeviklər tərəfindən tutulmuşdu. Qəbri Füzuli bölgəsinin işqli qəbris-tanlığında dırıdır.

Cavad bəy Cavanşir Zibeydə xanımla yaşam qurmuşdu. Bəylər bəy, Tərxan bəy adlı oğulları, Rəna bəyim, Dürdənə bəyim, Zərəntac bəyim və Fərəhtac

bəyim adlı qızları vardi.

Cavad bəyin birinci oğlu Beyler bəyin oğlu erkən zə-hərlənərək dünyasını dəyişib. Şirinbəyim xanım adlı qızı vardi. Şirinbəyim xanım əsərən Seyidəhmədi kəndindən olan İlyas müəllimlə aile qurmuşdu. Bu nigahdan onların Şahin, Zöhrəb adlı oğulları, Şəfəq adlı qızları vardi.

Cavad bəyin ikinci oğlu Tərxan bəy Sarıcalı-Cavanşir 1910-cu ildə anadan olmuşdu. Atasından və babalarından qalan iri torpaq sahəsi,

mal-dövlət sahibi idi. Atası Cavad bəy kimi alicənab, mərəmətli və səxavətli şəxs kimi böyük nüfuz sahibi idi.

Tərxan bəyin Şirxan bəy (Xeyyam, Xalıq adlı oğulları, Elnəre adlı qızı var), Elxan bəy (Zəmin, Ceyhun adlı oğulları var), Arazxan bəy (Röyal adlı oğlu, Ləman, Əmine adlı qızları var), Sərkər bəy iki dəfə ailə qurub. Brinci nigahdan Elsevər adlı oğlu, Əntiqə adlı qızı var), (Sərkər bəy ikinci dəfə Cavad bəyin nəticəsi Hicran xanımla ailə qurub. Bu nigahdan onların Davud adlı oğulları, Turanə və Ülyanə adlı qızları var. Sərkər bəy ikinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısıdır), Buludxan bəyin Anar bəy adlı oğlu, Xuraman xanım, Zibeydə xanım və Xoşqədəm xanım adlı qızları var.

Əhməd bəy Nəcəfqulu bəy oğlu 1830-cu ildə Şuşa

şəhərində anadan olmuşdu. Mükəmməl savad almışdı. Rus, ərəb, fars, türk dillerini bildirdi. Çar ordusunda xidmət etmişdi. 1860-ci ildə poruçik. 1886-ci ildə isə stabs-kapitan rütbəsində olduğu bildirilir. Xankəndi kəndində yerləşən alayda qulluq edirdi. Kapitan rütbəsində ordudan təxis olmuşdu.

1831-ci ildə bağlı Şuşada yaşayan mülkədarların adları içərisində Əsəd bəy mayor Rüstəm bəy oğlu Sarıcalı-Cavanşir, 1842-ci ildə isə Şuşada yaşayan mülkədarların adları içərisində Nəcəfqulu bəy Əsəd bəy oğlu Sarıcalı-Cavanşirin de adı çekilir.

XIX yüzilin önlərində iyirmidörd mahalında çoxlu obaları, kəndləri və torpaqları olan iri mülkədarlar vardi. Onların əksəriyyəti şusa şəhərində yaşasalar da, mahalla six bağlı idilər. Mahal haqqında dəqiq təsvir yaratmaq üçün həmin mülkədarlardan Nəcəfqulu bəy Əsəd bəy oğlu Sarıcalı-Cavanşirin adı da sıralanır.

El-oba arasında Cavad bəyə bağlı xeyli əhvalat dolaşmaqdadır. Həmin əhvalatdan birini oxucularımıza təqdim ediri:

Ermeni-müsəlman davasında Dizəq mahalının türk camaati köçüb-qəçirmişlər. İşqli obasının ayağından ötəndə Cavad bəy qarşılığını kəsir. Tutur sorğu-suala:

-Hərə, bələ?

-İrana qaćırıq, a bəy! Ermənilər bize gün-güzəran vermirlər. Əlimizdən nəyimiz varsa çıxıb. Nə torpağımız qalib, nə mal-mülkümüz.

Cavad bəy hirslenir:

-Qayıdın a, köpəkuşağı! Burda mal-mülkünüz, torpağınız əldən gedib, orda namus-qeyrətiniz gedəcək. Gedin, vuruşun, öz torpağınızda ölünl..

Faiq Şükürbəyli, tədqiqatçı-ethnoqraf

2000-ci ildən Rus Dummies Klubunun direktoru, 2005-ci ildən Rusiya Təhlükəsizlik, Müdafiə və Hüquq Məsələləri Akademiyasının üzvüdür və G. Jukov mükafatına layiq görülüb.

Sonuncu dəfə o, 2006-ci ildə "Stolipin yarımcıq qalan dərsler" serialında İosif Stalin obrazını canlandırdı.

Qeyd edək ki, Georgi Saakyan 88 yaşında - 4 iyul 2014 ələb.

P.S. Bu məqaləni ona görə yazdım ki, Azərbaycanın havası, suyu, çörəyi ilə böyük, yetişmiş, tanınmış ermənilər o qədər nankor olublar ki, heç vaxt yaşadıqları, yuva bildikləri, bu ölkəni sevmədirələr. Hətta ömrünün 64 ilini Azərbaycanda yaşayan Bakı erməni Georgi Saakyan bir dəfə də olsan müsəhiba və reportajlarda Azərbaycanın adını çəkməyib.

Əntiqə Rəşid

36 filmdə Stalin obrazını canlandıran məşhur Bakı erməni - O, 1994-cü ildə İrəvana niyə getmişdi?

Dünyanın bir çox ölkələrində tanınmış, bəzən de bütün dünyada 5-10 məşhurdan biri olan ermənilərin böyük bir hissəsi Bakı və digər rayon və şəhərlərimizdə doğulub, Azərbaycan vətəndaşı olub. Onların içərisində, Sovet ittifaqı Qəhrəmanları, müğənnilər, idmançılar, yarzalar, aktyorlar və digər sənətin nümayəndələri var.

Bu gün nəinki keçmiş sovet ittifaqında, həmçinin dünyanın hər köşəsində tanınan bir Bakı erməni haqqında oxucularımıza melumat vermək isteyirəm.

Deməli, Sovet və Rusiya kinematoqrafiyásında 36 dəfə Stalin obrazını canlandıran Georgi Saakyan adlı erməni aktyor canlandırdığı xarakərə görə dünyada məşhur idi. Hər kəs onu elə Stalin deyə xatırlayırdı.

Georgi Saakyan 27 mart 1926-ci ildə Bakıda anadan

təkrarsız ifaçısı kimi "Rusiya Rekorlar Kitabı"na düşüb.

"1 nömrəli Stalin" ləqəbi ilə tanınan aktyor Georgi Saakyan "Tehran-43", (1981), "Qanon", (1989, Mosfilm), "Qara qızılı - kədər simvolu" (1989, Mosfilm), "Səytan bizimlə" (1991, Odessa Kinostudiyası), "38-ci

Paralel" (2001, 1 Avqust Studiya, Çin) kimi dünyanın her bir ölkəsində nümayiş edilmiş filmlerde əsas rolları oynayıb.

Ermenistan Azərbaycan torpaqlarını işğal etdikdən sonra -1994-cü ildə Ermənistana səfər edib. Yəqin ki, Rusiyada sözü keçən, məşhur bir erməni olaraq, xalqının "xoş" günde onların yanında olmayı özüne borc bilib.

Fidan Abdurəhmanova
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

OTUZ GÜNLÜK MÜSAFİR

Bu il ramazan ayında mən də oruc tutacam. Artıq 7 yaşı var, məktəbə gedirəm. Ramazan ayının son günlərini həmşə rayona nənəmigilə gedirik. Bayramı keçirib, şəhərə qaydırıq. Bu bayram vaxtı nənəm həmşə bikef göründür. Nənəm hər ramazan ayı bitəndən dərrixur. Sorusunda: necə darixmam, ən əziz qonağımı yola salmışam, deyir. O, saatlarla bu müsəfir ayın fəzilətləndən, bərəkətləndən və insan orqanızmınə xeyrindən danışırı.

Allahın rızası ilə mən də axşamdan bu qonağı qarsılamaq üçün ailəmələ birləşdə niyyət etdim. Şəhər yuxudan ayılan kimi tez anamın yanına qaçdım. Elə bildim qonağımız galib, mən isə yatıb qalmışam. Çaylar süzülbüb, yeməklər düzülmüşdə. Amma səfrənin strafında ailə üzvlərimizdən başqa heç kim yox idi.

Bu gün mənim həyatımın ilk orucu olacaqdı. Anam mənim üçün meyvəli keks, yumurtaltı çörək, və südlü kakao hazırlamışdı. Xoşladığım hər şey vardi, bəhənə tapmadığım üçün mızldana-mızldana yedim. Hami saatda baxa-baxa yeyirdim, yəqin qonağın gəlisiğini gözlayırdı. Mən isə tez-tez qapıya baxırdım, təss-süf ki, yenə də gələn yox idi. Anam döñə-döñə tapşırıdı: günəş batana kimi yemək-içmək, yalan danışmaq, haqsızlıq etmək olmaz. Mən bütün bu tapşırıqları dilucu təkrarlayaraq məktəbə gedtim. Məktəbdə hər təməffüs zamanı bufete qaçğımdan dərslərimi təkrarlaya bilmirdim. İndi sinifdə oturub kitab-destərimi açıb, müəllimin göləşini gözlayırdım. Dərsarası uşaqlar şirniyyatlar yeyir, rəngli şirin sular içirdi. Mən ilk dəfə idim sinifdə oruc tutmayan, bufeta getmək üçün pulu olmayan və evdən yemək gətirə bilən sinif yoldaşlarının fərqinə varırdım. Düşündürcə özəməlimdən utanırdım. Hətta uşaqların pəncərənin kənarına qoyduqları sırniyyat kağızlarını yığış zibil qutularına atırdım ki, oruc tutan, yeməyi olmayan uşaqların gözünə görünənəsin. Dərsin bitməsinə az qalmışdı, yaman acılmışdım. Fikirləşdim ki, ev çatan kimi orucumu pozum, yeməyimi yeyim. Axi mən hələ uşağam?!

Eva çatanda anasının bişirdiyi plovun qoxusu onu daha da bilişti. Anası onu köməyə çağırıdı: kömək etsən daha tez bishirəm, sən də daha tez yeyərsən. Bu fikri çox bəyəndim. Aramla et maşınınan anamın doğradığı xırda ətləri olavaş edirdim. Birləşdə çəkilməsi ətləri yarpağa, kələmə büküb, səbirsizliklə bu yeməklərin bışməsini gözlədim. Bu arada tez-tez qonağı soruşturduk: bəs bu qonaq nə vaxt gələcək? Şəhər də səfər aćıq, gəlmədi.

Bələcə, saatlar yavaş-yavaş irəliləyirdi. Atam bacımı bağçadan gətirənmişdi. Günəşin batmasına hələ bir saatdan çox qalmışdı. Susuzluğun bütün vücduduma od yurub yandırırdı. Fikirləşdim ki, heç olmasa su içim. Orucumu pozməq məqsədi ilə əlimi suya uzatdım. Atam həmişəki kimi süfrəyə oturar-oturmasız özəsgər yoldaşlarını xaturlayıb qəhrənləndi. O Aprel döyüşçülərləndən biri idi. Aprel döyüşləri Birinci Qarabağ mühəribəsi ilə ikinci Qarabağ mühəribəsi arasında 2016-ci il, aprel ayının 1-5 arasında hərbi münaqişə zamanı baş vermiş əks hücum əməliyyatı idi. Dostlarının coxu qəhrəmancasına şəhid olmuşdu. Atam qəhrəman döyüşçülərinin keçdiyi yoldan, yağışın suyunu durulduq əsgər yoldaşının yaralarını yuyub təmizləməsindən, yarpağın üzərindəki şəh damcılarını su əzəzinə içdiyi günləri xaturladı. Hər ramazan ayında oruc tutmuş, mühəsirədə əsgər yoldaşlarını ələ verməmək üçün susundan yanaraq səsin çoxşmadan can verən şəhid dostundan danışdı. Mən utandığımdan əlimi sudan çəkdim. Gözlərimi saatı dikiş iftar vaxtı və bir ay bizi də müsəfir olacaq ən əziz qonağın yolunu gözldəm. Azan səsləri bir-birinə qarışdı.

Xoş gəldin Ramazan! Bu məhrək qonağın gölişi hər il bir tarixə düşür. Bir ay bütün evlərin sevimli sakinini çevrilən müsəfir gündə iki dəfə ailəni ətrafına toplayır. Gün əvvəldən gün batana kimi ənsəz qalmış qalmaqla yanaşı, həm də yoxsul insanların dərdində şərik olur: İldə bir ay bütün uşaqlar eyni saatda yemək yeyir. Üzüyimdə bir dua vardı: dünyada heç bir uşaq qalmasın!

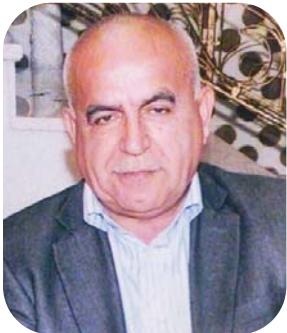
Gözündən məhrum olanlar üçün yeni çiplər hazırlanır

"Neuralink" şirkəti anadan-gəlmə görə məhdudiyyəti olan insanlara görme qabiliyyətini təmin edəcək yeni bəyin çipi hazırlanır.

Adalet.az xəber verir ki, çipin adı "Blindsight"dir və meymunlar üzərində edilən ilk testlərin müsbət nəticələr verdiyi bildirilir.

Iddiaya görə "Blindsight" əvvələ mehduldə görməni təmin

VAQİF
OSMANLI

ONUN POEZİYASI SƏMİMİ ÖZÜYLƏSÖHBƏTLƏRDİ..

Esmira Məhiqizi yazır ki, bütün açıq yaralarına şeir basıram, cızz... eləyir. Əbülfət Mədətoğlu da açıq yaralı şairdir. Bir qərina idi ki, Qarabağ həsrəti açıq yaralarının qayaqlanmasına imkan vermirdi. Torpaq, yurd sevgisini həmişə oyaq saxlamağın həssas yolu isə ilahi sözdən keçir. Nəhayət xalqımıza Zəfər sevinci bəxş edən 44 günlük Vətən müharibəsi şairin yaralarına məlhəm oldu.

Ömür evinin 65-ci pilləsini də keçən, Qarabağın cənnətməkanında - Tuğ kəndində doğulan, ilk addımlarını atan, Qarabağın saf havasını uda-uda nərmənazik bayatı zümrüdələr səbəndən içən, o vaxtdan qəlbində söz böyüdən Vətən şairi, vətəndaş şair, publisist, jurnalist Əbülfət Mədətoğlunun payız ömrü 60-dan sonra baharlaşdı.

*Bu payız ömrümün baharı oldu,
Gözü aydın olsun torpağın, daşın!..
Qələbət əbədi vüqarı oldu -
Sildi Qarabağım, gözünün yaşın!..*

Elə bir zamana yetişdik ki, artıq "dünya möhtacdı TÜRKƏ!" Türk titrəyib özünə dönüb. Bu düşüncərimi qələmə alanda nə xoş ki, "Qarabağ" da Avropanın futbol meydanlarında tekce avropalılara deyil, dünyadan diğər qitələrinən Avropaya axışan futbolçulara futbol masterklası keçirdi. Əvvəl Portuqaliyada, sonra da Almanyada.

38 oyundan meglubiyət nədi bilməyən Alonso'nun rəngi oyunun son dəqiqələrində gah saralır, gah da qaralır. "Qarabağ", Qurban Qurbanov "Bayer" və Alonso'nun qara kabusuna çevriləkdəydi. Elə bu vaxt ingilis Teylor Alonso üçün sehirli Simurğ ləleyinə çevrildi...

Şəhidlərimiz, qazilərimiz, xalqın birlüyü, "dəmir yumruq"la bərabər "Qarabağ" da Qarabağın adını ucaldı, dünyaya tanıdı. Döyüş meydanında olduğu kimi, futbol meydanında da dominantlıq etdiyimiz günler başlıdı. Bəli, Əbülfət Mədətoğlu, "şəhid ruhlar əsgər dostları ile birgə səngərdədi, sərhəddədi", həm də Qurbanovun cəngaverleri ile.

Əbülfət müəllimin poeziya kəhkeşanına baş vurub söz inciləri axtaranda yuxarıda yazdıqlarını müqəddime kimi qəbul etməyin. Bütöv olanda, qələbə sevinci yaşayanda, Vətən torpağının hər qarışına addımlarımızı qətiyyətlə atanda insan da güclü olur, onun həqiqi söz dünyası da. Bu gün "Qarabağ" da qalibdi, Əbülfət Mədətoğlu da. Onun poetik duyğuları cürlədi, ürəklidi, səmimi, rəvəndi, V.Korolenkonun qənaeti ilə desək, poetik dili qısa, yiğcamlı, müsiqiliidir. Onun "ahları da şeir kimi oxunur". Sözü sərraf kimi seçilir, misraları yersiz yüklemir. Aydın yazır, A.Kamyu demiş-kən, dumanlı yazır ki, yazdıqlarının şerhə ehtiyacı olsun. Onun sərvəti tükməzdi:

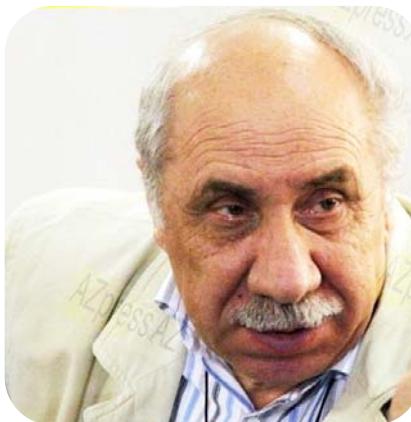
*Bir qələmdi, bir dəftərdi, bir də söz,
Dil-dodaqdı, bir ürkədi, bir də söz...
Bir baxışdı... nə gərəkdi burda söz -
Həm pərvanən, həm dəlinəm man sənin!*

Əslində onun baxışı da sözdü, sevgisi də, sevgiliisi də. Sözə elə vu-

rulub ki, sözünü boynubükük, "yetim" qoymayıb. "Dərd onu dışına vursa da, çətin sınandı", çünkü ömür marafonunun "önündə Ümid qaçırlı". Onun "həyat mənzərəsi"ni görümlü, ecazkar edən əlahəzərət söz ondan ayrı qala bilmir, söz vəfali sevgilisini tapıb, onunla qol-boyundu, şair kimi söz də yaradıcısına sadıqdi.

*Bəxtin həlimitək, həm də sərti var,
Fikir ümumi var, fikir fərdi var.
Əbülfət olmağın birçə şərti var -
Olasan qələmlə aşına hər gün.*

Onun poeziyası səmimi özüyləsəhəbtərədi, zamanla dialoqlardı, "ürək təndirini yandırb Ümid kündələrini düzür" ora, sözə siğal çəkə-çə-

kə, bişirə-bişirə, "əlini sözünün üstüne qoyub" özünüküleşdirir. O, sözün sehriyə zamanı ram edib, "əlini sıxb, zamanın səsi çıxmır".

Söz - "sinesindəki yük" en azı yarım əsrdi ki, "köhnə ortağdı, "söz kənənklığı" onun artıq köhnə peşə"si - şərəflə peşəsi. Onun sözə məhəbbəti qələmə, kağızla ülfət yaratmaqla bitmir, üreyi ilə nikah bağlamağa məcbur edir.

Əbülfət müəllimin "fikir ağacı" həmişəyəşildi, ətrafa saf söz oksigeni paylayır:

*Hər gün asıldığım fikir ağacı,
Daha budaqların əzizim olub...*

Hər şair ömrünə bir fəsil biçib. Əbülfət Mədətoğlu da payızı seçib - özünün ömrü kimi barlı-bəhərli payızı. Yazdıqları da o fəslin ovqatıdır. Əksər duyğuları həzin "payız yağışının bir notu, payız gecəsinin tənhaliyi" kimi mühəmmədi. Sözə təşənə ürəklərə bu notlar əsl söz içirdir. Bəzən söz "elə kövrəlir ki, bulud görüb utanır". "Bu yağışlı gecədə içini xəyal yuyan" şairin sevgilisine xitabı oxucunu duygusal edir:

*Məni sənintək ancaq -
Bu gecə xəyalı duyur.*

Bir payız gecəsi şair "səheri açmanın yolunu tapıb - xəzəl sayır". Sarı torpaq fəlsəfəsinin dərinliyinə çox söz adamları baş vurub. Hər biri də bu fəlsəfənin yeni çalarını tapıb. "Budaqlar yarpaq əllərini itirsə də, hər xəzəl vüdə piçıldasa da, vədə caynağı öz işini görse də", şair həyatın davamına tam emindir:

*...Sayıdığım xəzəller dan yerinədək,
Məni haldan-hala daşıyaqdır...
Payız gecəsində yağan yağışlar -
Torpağa qarışb yaşayacaqdır!..*

Duyğularının köhləni onu uşaqlıq illerinə - Tuğlu dənəmə aparır - quzu otaran çağlara:

*Ürək hissələrə yayladı,
Ah özü də bir layladı.
Qəmi o, elə hayladı -
Elə bil quzu otarır.*

Onun sevgi şeirlərinin bir ünvanı var: "Bir qadın". Kimdir o? Şairin ömür-gününə "nur qatan səheridi". Əbülfət müəllim "birçə dəfə öz sözünü yeyib - "Bir qadın "Küsərəm ha..." deyəndə..." O şeirləri sanki 15-20 yaşlı Əbülfət yazıb. O vaxt qartal qanadlı Əbülfət bir göz qırpmında dərələrden sel kimi, təpələrden yel kimi ilk görüşə tələsərdi. Bu gün isə daha ağırtaxtalıdı:

*Görüşünə tez çatmaqçın bu səhər -
Sifarişə çağırılmışam metronu!..*

Şairin "sevgi adlı varı"ndan başqa nəyi olar ki? Əbülfət Mədətoğlunun ilahi sevgisi "məhəbbət fəzasıdır". Həm də:

*Namazım sevgidi həmin o gündən -
Bəs onda de nəyin qəzasıdı bu?*

Könlünü həqiqi sözə verenlərin ovqatı zamanın barometridi. Söz gerək həyatı əks etdirməsə, zamanın nebzini tutə bilməsə heç yaradıcısı qədədə yaşıya bilməz.

Əbülfət Mədətoğlu "Allahla öz arasında üreyini bölən, özü özündən nə umduğunu çox dəqiq bilən" şairdi. Onun üreyi həmişə narahatdı: "Bu dünya niye cırlaşır?

Gözdənən kədər süzülən, üzündən qayğı tökülen" dünyanın "canına həsrət dırmasıdır.

*Artdıqça əsrin bələsi,
Dağılır mifi, qalası.
Bilmirəm, adam balası,
Bu dünya niye cırlaşır?*

Şair insanlığı, həm də söz alveri ilə məşğul olan həmkarlarına tövsiyə edir:

*Götürək hərəmiz qələmin birin -
Böyük hərflərlə yazaq - ADAM!*

Söz dünyası cahandan nəhəngdi. Doğulandan üstündən neçə-neçə min saatlar keçib Əbülfət Mədətoğlunun, onu 65-ə çatdırıb. 65 ilde "ömrünü bici-biki" şairin "əyninə sığmayırlı ömrü".

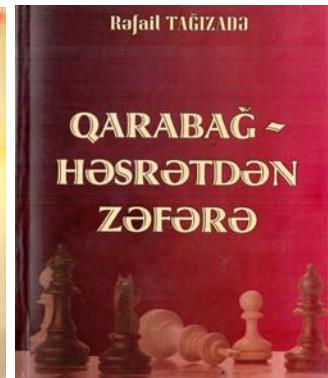
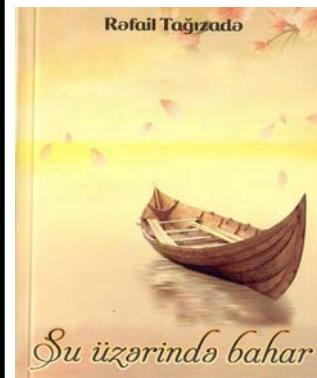
Söz mülkü yaradınların ömrü rəqəmlərə sığışmaz. Əbülfət müəllimin də - "ömrün söz sükanını əbədi behəyenlərin" belə ömr sahibi olacağına əminəm. Nə olsun ki, onun "yazı masasının üstündə sıralanıb bir ovuc, bəlkə də bir dəstə dərman..." Ağrılar şairin çörək ağacını, həm də taleyi...

*Ağır taxtalıda baxanda belə,
Dillənib söyləmir bir kelmə "yox, hə"
Maraqdan girincəm özüm də elə -
Məndə bəyənməli nə görübdü, nə -
65?*

Həqiqi söz, bəşəri duyğular görüb, Sizin çöhrənizdə, ürəyinizdə, Əbülfət Mədətoğlu. Axi Sizin "ömrünüzün adı Eşqdıl!"

"Ahları körpü etmək" hər söz adəminin işi deyil...

Yeni nəşrlər

Azərbaycan oxucusunun yaxşı tanıldığı Rafael Tağızadə özünün iki yeni əsəri ilə oxucuların görüşünə gəlibdir. Kitablardan biri "Su üzərində bahar" adlanır. Həmin kitabda şairin son illərdə yazdığı Vətən, Qarabağ, yurd sevdəli şeirlər toplanıb.

İkinci kitab isə "Qarabağ - həsrətdən zəfərə" adlanır. Bu kitabda da şair-publisist özünün Qarabağla bağlı xatirələrini, düşüncələrini, eləcə də işğaldan azad olunmuş Şuşaya, Ağdama səfər təessüratlarını oxularla bələdib.

Müellifin hər iki kitabı yüksək poliqrafik əslubda və oxucu zövqü oxşayan bir şəkildə işq üzü görüb.

P.S. Kitablar barədə fikirlərimizi etrafı növbəti sayılarımızda oxucularımıza çatdıracaqıq.

YAZ GƏLƏNDƏ...

Təbiət... Ana təbiət... Ana Vətən...

Ucalardan Uca Rəbbimizin-Haqq olan Yaradan Allahın yanında Ana adı o qədər hörmətə, reğbətlə layiq bir addır ki, bu adı özündə cəm edən bu iki əziz, ecazkar, möhtəşəm varlıq elə Ana qədər də biza əziz, doğma ve ayrılmazdır.

Ana təbiət sirlə, sehri xəzinesi olan 11 iqlimindən 9-nu bizim doğma Ana Vətənimiz olan bu gözəl Məməkətə-Anamız can Azərbaycana bəxş etmişdir.

Bildiyimiz kim ki bir ilin ərzində 12 ay, dörd fəsil vardır. Mən özüm qış fəslində dünyaya gəlsəm də, yazı, yayı-mülayim, isti havaları çox sevirəm və inanıram ki, mənim kimləri də az deyil.

Dəyərli oxucu, bu gün mən özünəməxsus işvə nazıyla, ədasiylə gələn, ürəkləri riqquş getirən və ezəkar görüntüsü ilə hər kəsi meftun edən yaz haqqında-yaz fəsihə haqqında Sizinlə həm-söhbət olmaq istəyirem.

Yaz gələndə, sanki qış yuxusuna getmiş torpaq da oyanır, etraf al-əlvən rəngə, güllü-gülüstəna boyanır. Nəinki güllərdə açılan çiçəklər, hətta ağacılarda açılan rəngarəng çiçəklər də xüsusi zövq verir, göz oxşayır, sanki aləmi nura boyayırlar, insan övlədi bu ecazkar gözəlliyi seyr etməkdən doymayırlar, baxdıqca baxırsan, gözəllikdən zövq alıb da Rəbbə odaqlanırsan, şükrənranırsan.

Yəqin razılışasız ki, yaz fəsihi bizim üçün ikiqat doğmadır, əzizdir. Nədəni:- Axi yazın gelişini, torpağın dırçelisini əziz xalqımız, əziz milletimiz əsərlər boyu nəsillərdən yadigar qalan əziz, dəyərli, üstün tutaraq, nəsillərdən nəsillərə ötürürək Novruz Bayramında da qeyd edir.

Novruz Bayramı suyun, küləyin, odun, torpağın adını özündə əks etdiren çərşənbələri, göy üzünü bəzəyən, aləmi nura qərq edən göy cisimlərinin-Güneş, Aylı, Ulduzu sanki xarakterizə edən milli şirniyyatlı xonçaları, xalq deyimləri, qoşma-baya tilər, oyuları ilə də zengindir. Bir sözü Dədə Qorqud əmanəti, yaz etirli, bahar tərəvəti, ruzi-bərəket rəmzi olan ince beli qırmızı kəmərlə, yaşıł donlu, gözəl səmənili, Novruz Bayramını, gözəl, əsrərəngiz Yaz fəslini sevmək olmur.

Bu sevgi dolu, Bahar qızlı Novruz Bayramı münasibetlə bütün xalqımızı, milletimizi, əsərgərələri qoruyan, zəfər, zabit həyətindən tutmuş Ali Baş Komandanlı bütün Vətən övladlarını-Sizləri təbrik edirəm, hər gününüzü Bayram abi-havalı keçirməyi arzu edirəm.

Ucalardan Uca Rəbbim Anamız Azərbaycanı, Türk Dünyası Turanı hər an, daim qorusun, bu dünyada, cahanda sülh bərqərər olsun! AMİN!

Yaz etirli, Bahar tərəvəti bir sevgiyle yazdım "Yaz gələndə" şerimi müellif Nazlı Yazar olaraq Sizlərə bələdib.

Nazlı Yazar

Maskdan X istifadəçilərinə şad xəbər

X platformasında təsdiqlənmiş hesabi və 2500-dən çox izleyicisi olan istifadəçilərə pulsuz funksiyalar təqdim edilib.

Bu barədə "Tesla"nın rəhbəri və X sosial platformasının sahibi İlon Mask məlumat verib.

O bildirib ki, bu platformada təsdiqlənmiş hesabi və 2500-dən çox izleyicisi olan bütün X hesablarının istifadəçiləri bu sosial şəbəkənin premium variantından pulsuz istifadə edə biləcək.

UNUDULMAZ MƏMMƏD KAZIM

...Məmməd Kazimə adətən, hörmət və məhəbbət əlaməti olaraq həmkəndim, şair Arif Fərzəli ilə mən Məmməd əmi deyə xitab edərdik. Bəlkə bu, ona görəyi ki, Arifin atası, mənəm xalam oğlu, bəhri-təvil ustası kimi tanınan Xudakərim Məftunla Məmməd müəllimin gənc yaşlarından çox möhkəm dostluq münasibətləri vardı. Ötən əsrin 50-ci illərindən başlayan bu münasibət Xudakərim müəllimin dünəyini dəyişən güñə qədər davam etdi. Sonra Ariflə mənbə dostluğun davam etdiridik. Məmməd əmiyle aramızdakı yaş fərqiin böyük olması esla bizim dostluğumuzu əngəl olmadı... Daha doğrusu, Məmməd əmi öz müdrikiliyi, zəngin həyat təcrübəsi ilə heç vaxt bunu hiss etdirmirdi. Hər-dən Ariflə aramızda nəyəsə və kiməsə görə kiçik inciklik olanda Məmməd əmi dərhal bizi barışdırardı. Hətta barışq gönü eləmətlər əlsən deyə o, bize təbiət qoynunda yaxşıca qonaqlıq da verərdi. Ağsaqqal dostumuz belə barışdırıcı missiyası zamanı bize tekecə öyüd-nəsihət dolu məsləhətlər vermində, həm də ötən günləri, tanmış qələm dostlarını yada salıb, şahidi olduğu hadisələrdən maraqlı səhəbətlər edər, sonra da zarafatla deyərdi ki, bu cür "qonaqlıq" görə aradabir "küsməyə" dəyer!..

İLK TANIŞLIQ: Mən hələ universitetin jurnalistika fakültəsində təhsil aldığım illərdə Məmməd Kazimə böyük vətənpərvər, cəfəkəş publisist, təessübəş ziyali, dəyərlə teleaparıçı kimi tanıyırdım. O vaxt Məmməd müəllim Azərbaycan Televiziyanın "Hüner" hərbi-vətənpərvərlik verilişinə rəhbərlik edirdi. Xalq şairi, müasir ədəbiyyatımızın klassiki Nəriman Həsənzədənin təbiri ilə desəm, "Hüner" verilişi elə Məmməd Kazimə öz hüner idi...

Jurnalistika fakültəsinin müəllimlərindən aldığımız nəzəri biliyklərlər yanaşı televiziyanın ədəbi dram verilişləri redaksiyasının baş redaktoru Maile Muradxanlı, ədəbiyyat verilişleri redaksiyasının söbə müdürü yazıçı Firudin Ağayev, Azərbaycan teatr rejisoru ve aktyoru, sənətşünaslıq doktoru, professor Mehdi Məmmədov, "Bakı" və "Baku" qəzetiin baş redaktoru Nəsir İmanquliyev bize ara-sıra təcrübə dərsleri keçməyə gələrdilər. Bir dəfə se-mestr imtahanlarının birində, çətinliyə düşüdüyüm zaman ustad Məmməd Kazimənizim jurnalistika fakültəsinin dekanı Tofiq Rüstəmovla dostluq münasibətdən öz xeyrim üçün behreləmişdim də. Təbii ki, Məmməd müəllimin məsləhəti ilə onun dostluq salamını dekanə çatdıraraq "dərdim" ərz eləmişdim...

ŞAİR MƏMMƏDİN QƏHRƏMAN MƏMMƏD SEVGİSİ: M. Kazimə bir neçə dəfə atamın xalası oğlu eməkdar inşaatçı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Məmməd Hüseynovun evində görüşmüştük. O vaxt Bakının mərkəzində, Xalq şairi Səmed Vurğunun Ev - müzeyinin qənşuluğunda yaşıyan Ağagilə (hami Məmməd Hüseynova "Ağa" deyə müraciət edərdi. - N.Ə) yazıçı - publisist Ağeddin Mənsurzadə, yazıçı-tercüməçi professor Zeydulla Ağayev, filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktorları Əziz Gózəlsoy, Süleyman Hüseynov və başqa görkəmli ziyalılar qonaq gəldilər. Onlar öz dövrünün qabaqcıl iclämai xadimi kimi dünəyin 40-dan çox əlkəsində sefərdə olan Məmməd Hüseynovun səhəbətlərinə məhəbbətlə, heyranlıqla və minnətdarlıq hissiyle qulaq asardılar.

Şübhəsiz ki, 1969-85-ci illərdə "Hüner" hərbi-vətənpərvərlik redaksiyasının baş redaktoru, eyni zamanda həm "Hüner" in, həm də "Heç kim unudulmayıb" verilişlərinin aparıcısı kimi fealiyyət göstərdiyi illərdə Məmməd Kazimə nəinki Azərbaycanda, onun hündüdraından kənardə da tanıydırlar. Sözün həqiqi mənasında, o, ikinçi Dünya müharibəsində həlak olan azərbaycanlı qəhrəmanların qurbanı qələmətlərindən "Qardaşlıq qəbiristanlığı"larında məmənətiyətli şəhərətərəfli qələmətlərindən "Qızıl Qələm" mükafatına layıq görülmüşdür. Məmməd Kazimən "Hüner" kitabında toplanan sənədli öcerkləri de onun uzun illər boyu keçmiş SSRİ - də və Avropa əlkəsindəki jurnalist araşdırmalarının uğurlu nəticəsi idi.

(Esse-xatirə)
Onu da qeyd edim ki, M. Kazim itkin düşən döyüşçülerin məzarlarını tekce o zaman Sovetlər Birliyinə aid respublikalarda deyil, Sosialist döşərgesində təmsil olunan digər ölkələrə sefərləri zamanı tapıb, eyni zamanda onların yaxınlarının həmin məzarları ziyyəret etməsinə ciddi-cəhdə nail olurdy.

MƏMMƏD KAZIMIN RİQA SƏFƏRİ: 80-ci illərin ortalarında mən bir müddət Rıqa şəhərində yaşayışdım. Orada Məmməd müəllimin həmkəndliləri Əlipapaşa, Əlisahib və Əlipənah Nəsimov qardaşları ilə yaxından tanış oldum. Onlar mənə Məmməd Kazimən 70-ci illərdə defələrlə Rıqa şəhərinə gəldiyim, burada - Mejapark (Meşe parkı) adlanan yerde həm Bırinci, həm də ikinci Dünya müharibələrində həlak olan azərbaycanlıların məzarlarını ziyyəret etdiyini və Latviyada əsərlərinin latış dilinde nəşr olunduğunu bildirdilər. Günərin bir günü mən girişində "1915-

1945" yazılmış, yamyaşlı xiyabanı xatırladan "Qardaşlıq qəbiristanlığı"ni ziyyəret etdim. Nəhəng pilonların (yunanca qülləli böyük qapılar), güclü və naxışlı sütunları üzərində memarlıq sənətinin ən gözəl nümunəsi olan süvarilərin heykəlləri yəqin ele mənim kimi Məmməd müəllimin də diqqətini cəlb etmişdi. İgidliyin, qəhrəmanlığın rəmzi olan yüzlərə palidin arxa-sında əsger məzarları sıralanmışdı. Özümüzə deyirdim ki, İlahi, bu məzarlarda mənim də həmvətənlilərim, minlərlə Məmməd ümməti uyuyur...

O güne qədər mən yalnız bir dəfə Ma-haçqalada "Qardaşlıq qəbiristanlığı"nda olmuşdum. Düşünürdüm ki, bele qəbiristanlıqları qarış-qarış gəzen Məmməd Kazimən mezar daşlarındakı azərbaycanlı dö-yüşçülerin soyadlarını əvvəlcə bir-bir qeyd dəftərçəsinə yazar, sonra onların hansı herbi komissarlıqdan müharibəyə yollandığını, harada həlak olduğunu aydınlaşdırıb "Hüner" verilişində barələrində etrafı məlumat verir. Bununla belə o, yalnız "Hüner"dəki fealiyyəti ilə qane olurdu. "Xatin zengləri" (şair və poemalar), "Leytenant Kərimov və dostları" (povest), "Salam, General" (publisistik), "General Həzi" (mənzum dram) kimi müxtəlif janrlı əsərlər yazıb, ssenariləri əsasında C. Cabbarlı adına Azərbaycanfilm Kinostudiyasında sənədli filimlərin çekilişini reallaşdırırdı...

Məmməd Kazimə televiziya tamaşaçılara yaddaşında hem də "Ludza əfsanəsi" və "Xəzər layası" tamaşaları ilə qalmışdır. O, əddi publisistikasına görə 1975-ci ilə "Qızıl Qələm" mükafatına layıq görülmüşdür. Məmməd Kazimən "Hüner" kitabında toplanan sənədli öcerkləri de onun uzun illər boyu keçmiş SSRİ - də və Avropa əlkəsindəki jurnalist araşdırmalarının uğurlu nəticəsi idi.

...1987-ci ilde mən Masallı Rayon İcraiyyə Komitəsində işləyəndə Məmməd Kazim Vladimir Qafarov, Camal Yusifzadə və Maarif Soltanlı bizim Xırmandalı kəndinə - dəstu Xudakərim müəllimlə qonaq geldilər. O vaxt Arif Fərzəli Qorki adına Moskva Ədəbiyyat İnstitutunun poeziya səbəsində qiyabi təhsil aldı. Er-təsi gün biz birlikdə Masallının görməli yerlərini gəzib-dolaşdıq, Vləşçayın sahilində Məmməd əminin dali-duzlu səhəbələrini dinləyə -dinləyə süfrə ətrafında oturub yeyib-icdik, bir-birimizin şərifinə sağ-

lıqlar dedik... İndi bu sətirləri yaza-yaza düşünürem ki, eğer ömrümde belə adamlarla rastlaşmasaydım, onların maraqlı xatirələrini, sefər təssüratlarını dinləməsəydim, bu gün qələmə aldığım bu xatire, eyni zamanda onların yaxınlarının həmin məzarları ziyyəret etməsinə ciddi-cəhdə nail olurdy.

MƏMMƏD KAZIM "QALASI": ...90-ci illərin əvvəllerində Məmməd Kazim Məsallıda "Qala" adlı ədəbi-bədii qəzeti nəşr etdirmeye başladı. "Güvenib xalqımızın zəka gücüne, çəkdiim söz kürsüm qala bür-cüne" devizi altında nəşr olunan "Qala" qəzeti Məmməd müəllimi Azərbaycanda həm də peşəkar naşir kimi meshurlaşdırıldı. Ədəbi prosesin nəinki bölgələrde, hətta ümum respublika miqyasında canlandırılması və bir çox gənc istedadlarının üzə çıxarılması işində

"Qala"nın danılmaz rolü olub. Etiraf edim ki, bu gün Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış qələm adamlarının coxunun imazası ilə ilk dəfə Məmməd müəllimin

baş redaktorlu olduğu "Qala"nın səhifələrində tanış olmuşam. Qəzeti redaksiyası köhnə icrayə komitesinin ikinci mərtəbəsində yerləşirdi. Men də tez-tez redaksiyaya gedərdim. Məmməd müəllimin qəzetiin əməkdaşları ilə dost kimi rəftərə, həmçinin Bakıdan və respublikamızın müxəlif gəşələrində yaşayan bütün yardımçı adamların qəzeti gəndəriyi yazılar necə həssaslıqla yanaşdırıgına dəfələrlə şahid olmuşdum.

MƏMMƏD KAZIMIN 60 İLLİK YUBILEYİNDE: Tale elə getirdi ki, mən 1994 -cü ilde Məsallı rayon İcra Hakimiyyətinin humanitar şöbəsində Nizami Gəncəvi adına Masallı Mədəniyyət evində Məmməd müəllimin 60 illiyinin keçirilməsinə hazırlıq gedirdi. Məmməd müəllimin məsləhəti ilə rayon icra hakimiyyətinin başçısı Teymur Yəhyaev yubiley meclisini aparmağı mənə həvələ edədi... O gün rayon ictimaiyyətinin iştirakı ilə çox təntənəli keçən yubiley mərasimi ni sonra Məmməd müəllimin Tatyanoba kəndində təze tikidirdiyi evində - süfrə arxasında qələm dostları, ailə üzvləri, qohumları ilə birlikdə davam etdirildi. Sonralar iştirakçısı olduğunu 70 ve 80 illik yubileyəri de Bakıda - Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təşkilatçılığı ilə Məmməd müəllimin adına layıq şəkildə qeyd olundu...

UCA QƏMƏTLİ SÖZ SƏRKƏRDƏSİ-NİN 90 İLLİYİ ƏRƏFƏSİNDE: ...Məmməd Kazim ömrünün son illərini Bakıda - - - - -

Onlardan maddi və mənəvi köməyini heç vaxt əsirgəməzdə, necə deyərlər, Məmməd Kazimın yaradıcılığı ilə şəxsiyəti bir-birini yüzde-yüz tamamlayırdı. Qələm dostlarımız Kenan Hacı, İlham Novruzoglu və bir çox genç yazarlar da ona bizim kimi Məmməd əmi deyərdilər. Uca qəmətli, gülər üzlü, xayırxalığı, bələğətli danişığı, açıq süfrəsi ilə seçilən Məmməd əminin həmişə yeri görünür.

...Bu günlərdə qələm dostum, şair-publisist Ağacəfer Həsənlı bildirdi ki, qarşıdan Məmməd Kazimın 90 illik yubileyi gelir və yubiley münasibətə kitab nəşrə həzırlılar.

Əminəm ki, bu kitab Məmməd Kazimın ruhuna böyük töhfə olacaq, heyatda olmasa belə 90 illik yubileyi de Məmməd Kazimın sağlığında olduğu kimi Bakıda və Məsallıda adına layıq keçiriləcək, qələm dostları, ailə üzvləri onun əziz xatirəsinə ehtiramla yad edəcəklər.

Məmməd müəllim Azərbaycanı, elini, obasını sevən bir söz sərkərdəsi id. Yazi-mi ölçəm qələm ustanının bu misraları ilə tamamlayırmı:

Azərbaycan yolunda sinəmizi gərmışik,
Azadlıq savaşında çox qurbanlar vermişik.
Kəlbəcərdə, Laçında laçınlar itirmişik.
Çatın vaxtda Cavanşir, Koroğlu misalliyiq,
Fəxr edirik ürəkden, çünki biz Masalliyiq.

Nurəddin ƏDİLOĞLU,
yazıçı-jurnalist

Əli Vaqif oğlu Rəhmanov 1999-cu ildə Saatlı rayonu ziyyəti ailəsində anadan olub. 2016-ci ildə yüksək balla Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul olaraq, 2020-ci ildə həmin fakültəni müvəfəqiyətlə bitirib. Həmin ilde Almaniyanın Bonn şəhərində yerləşən Bonn Dövlət Universitetində magistr pilləsine qəbul olub. 2023-cü ildə magistr təhsilini bitirib. Hal-hazırda Bakı şəhərində hüquqsunas kimi fəaliyyət göstərir.

Orta məktəbdə oxuyarkən Əlinin poeziyaya olan böyük maraqlı geləcəkdə yazılıcq şeirlərə vəsile olur. Qarşısına çıxan müxtəlif səpkili şeirlər onu valeh edir və beləliklə, qərib olkədə - Almaniyanın Bonn şəhərində magistr təhsili alarkən tanış olduğu qızə olan sevgi dolu hissələriyle ruhuna toxunan xanım onun şeirlərinin baş qəhrəmanı olur və elə ilk şeirini onun ilham pərisi, ay üzil N.....-ə həsr edir.

Ay üzlü qızə məktub

Baxdıqca hüsünə deyirəm hərdən,
Tanrı əsirgəmisi nə bu gözəldən?
Yüz illər, min illər keçəsə də belə,
Dəyişməz qalacaq sevgim əzəldən.

Saçının qoxusu cənnət ətridir,
Üzündə günəşin işığı saçır.
Bu dünya səninə yuxuya gedir,
Bu dünya səninə sabahı açır.

Kim sevər dünyada səni mənimtək,
Bir oğlan bir qızı sevdiyi kimi?
Sevgimdir mehrəbə uca göylərin
Müdrik bir şairin dediyi kimi.

Sən mənim baharım, etirli yazım,
Sən mənim gözümde əhli-kamalsan.
Sən yalan dünyada mənim qurdugum,
Ən şirin röyasən, dərin xəyalən.

Elə uzaqsan ki, çata bilmirəm.
Mən sənə çatsayıdım deyərdim qaćaq.
Sinəmə sancılan bu küt ağrıya,
Həsrət olmasayıdə deyərdim biçaq.

İstərəm

Ölürəm, ey afət, dizində ölmək istərəm,
Son dəfə baxıb gözlərinə güləmik istərəm.

Göz yaşaların axsa əger alma yanaqdən,
Son dəfə soyuq əllərimle silmək istərəm.

Cox şeyləri mən bilməyirəm fani dünyada,
Bəxş elədi səni tanrı necə bilmək istərəm.

Ey Aləmara, günahsa sevmək də səni,
Cəzası ölümə, boyuna ilmək istərəm.

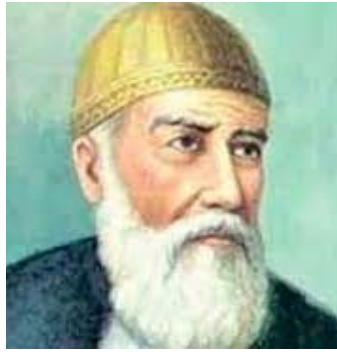
Başqa dilbərləri də istəmərəm könül verə,
Arzum budur yar tərəfdən sevilmək istərəm.

Son nəfəsi verib, tərki-ruh olsa da canım,
Bir busəni versən, o an dirilmək istərəm.

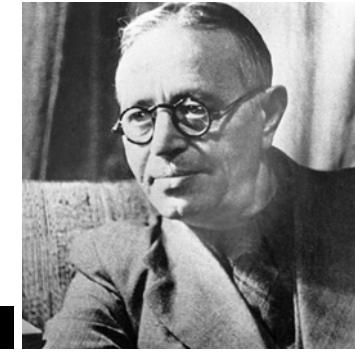
Məktəblərə işə qəbul üzrə təkrar müsahibə keçiriləcək

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən ümumi təhsil müəssisələrində təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsi ilə bağlı işə qəbul müsabiqəsinə dair təkrar müsahibəyə martın 29-da start veriləcək. Bu barədə Adalet.az-a idarəədən məlumat verilib. Qeyd edilib ki, təkrar müsahibədə təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsi üzrə işə qəbul müsabiqəsinin müsahibə mərhələsində 2 - 2.99 bal nəticə top-layın və təlimə cəlb edilən namizədlər iştirak edəcəklər.

Müsahibə nəticələrinin qiymətləndirilməsi 5 ballıq şkalası əsasında aparılacaq. Nəticələr baredə məlumatlar namizədlərin qeydi

BAYAT

No 4 (864)

Odalət SALMAN

BAYRAĞIM

Çox məşəqqətlər çəkdi
Elimiz Qarabağda.
Ucaltmağa çatmadı
Əlimiz Qarabağda,
Səni öyə bilmədi
Dilimiz Qarabağda.
Gör neçə il yaşadıq
Bu həsrətle, Bayraqım.
Dalğalan başım üstə
Əzəmətlə, Bayraqım!

İgidlərin zərbindən
Tülkü tək qaçıdı yağı.
Zirvelərə sancıldı
Qalibiyət bayraqı.
Dosta Zəfər müjdəsi,
Düşmənə sən gör dağı.
Bədxahların boylangsın
Qoy həsədlə, Bayraqım.
Dalğalan başım üstə
Əzəmətlə, Bayraqım!

Varlığınla tanıtdın
Dünyaya bu Vətəni,
Öpüb gözümüz üstə
Qoymuşaq hər vaxt səni.
Neçə şəhidin oldun
Sən müqəddəs kəfəni.
Anırıq ehtiramla,
Fəxarətlə, Bayraqım.
Dalğalan başım üstə
Əzəmətlə, Bayraqım!

Sən sülhün keşikçisi,
Səadət nişanəsi,
Haqq-ədalət carçısı,
Həqiqəti nişanəsi.
Bu torpağın, bu xalqın
Sən qeyrət nişanəsi,
Durduñ düşmən özündə
Metənətlə, Bayraqım.
Dalğalan başım üstə
Əzəmətlə, Bayraqım!

Vətənimin adıyla
Adın çekilir qoşa.
Hər dəfə yüksələndə
Qəlbimiz gelir cuşa.
Günaş tek ucal göye,
Ucalarda hey yaşa!
Seyr etsin Türk dünyası
Məhəbbətlə, Bayraqım.
Dalğalan başım üstə
Əzəmətlə, Bayraqım!

ŞƏHIDLƏR XİYABANI

Ayaq saxla, asta keç
Şəhidlərin yanından.
Onlar Vətən yolunda
Keçiblər öz canından.
Bayraqım da rəng alıb
Şəhidlərin qanından.
Burda uyuyur neçə
Mühəribə qurbanı.
Ziyarət et buranı,

Olsun ziyarətgahın
Şəhidlər xiyabani.

Hər şəhidə qoyulan
Bir heykəldi başdaşı.
Burda daşları yuyur
Analaların göz yaşı.
Şəhidlərin müqəddəs
Ruhu burda dolasır.
Ehtiramla yad elə
Əziz tut bu məkanı.
Xalqımızın qan yaddaşı,
Bir ölməzlik dastanı,-
Şəhidlər xiyabani.

İgid oğullarıyla
Vətən hər vaxt öyürür.
Şəhidlərin ürəyi
O məşəldə döyüñür.
Qürur hissi keçirir,
Qəlbimiz dağ'a dönür.
Bu yurdun yaxasında
Bir faxaret nişanı.
Müqəddəs and yerimiz,
Əbədiyyət ünvani,-
Şəhidlər xiyabani,
Şeyidlər xiyabani!

QƏLBİMİZDƏ YAŞA YIRSINIZ

Qarabağ döyüşlərində itkin
düşmüş şəhidlərimizə

Can fəda etdiniz bu yurd uğrunda,
Siz şəhid adını daşıyırsınız.
İtkin düşəniz də Vətən yolunda,
Elin yaddaşında yaşayırsınız!

Düşmən endirəndə bayraqımızı
Silaha sarılıb öndə getdiniz.
Aldıq səngərlərdən sorağınızı,
Əsir torpaqları azad etdiniz.

Qalmadı düşmənin daşı daş üstdə,
Yenə dalğalandı məqrur bayraqım.
Özünüz geriyə dönməsəniz də,
Geriyə qayıtdı öz Qarabağım.

Vətən öz qoynunda dəfn edib sizi,
Hamı yad eləyir xeyir - şərində.
Mələklər qaldırb cənəzənizi
Tanrı dərgahına ciyinlərdə.

Can gəda etdiniz bu yurd uğrunda,
Siz şəhid adını daşıyırsınız.
İtkin düşəniz də Vətən yolunda,
Bizim qəlbimizdə yaşayırsınız!

MƏMMƏD ARAZ MİZANI

Niye belə korşalıbdı söz silahımız,
Kürsüldən şerimizin gəlmir harayı.
Kimlərinə ucaltdığı imarətlərin
Kölgesində yoxsa, qalib şeir sarayı?!

Hayat sırix niye halal, düz adamları,
Saf qəlbilər niye belə hörəmdən düşür?
Gündən-güne unudulur söz adamları,
Şerimiz də gündən-güne qiymətdən düşür.

Günahkariq, oxucumuz düşübə küsgün,
Unutmayqaq, yaxşı şerin hər vaxt acı var.
Şerimizin şah vüqarı əyilib, bu gün
Məmməd Araz mızanına ehtiyacı var.

ZİYARƏTİN QƏBUL OLSUN

İmkansıza xüms, zəkat,
Bir xəstəyə verib həyat,
Bir yetimin könlünü şad
Etmisənə, qəbul olsun!

Körpü saldırıb çayına,
Yol çəkdirib öz payına,
Çətin gündə el hayına
Yetmişənə, qəbul olsun!

Ol əməli-saleh sayaq,
Biz də səni Hacı sayaq.
Kimsəsizə olub dayaq
Getmişənə, qəbul olsun!

NECƏ ALDADIM ÖZÜMÜ

Üzü üzər görənlərdən
Qaçış gizlədim üzümü.
Dedim, uzaq olaq şərdən,
Əyri yozdular düzümü.

Qapı açılır oğruya,
Baxan tapılmır doğruya.
Ürəyim düşüb ağrıya,
Daha qalmayıb düzümü.

Çoxu zatını bildirir,
Xalqı özüne güldürür.
Baxıb, qurdunu öldürür,-
Mən tox saxladım gözümü.

Min əzab gördüm, ölmədim
Dərdi tək çəkdim, bölmədim.
Əyilmək nedir, bilmədim,
Dedim hər vaxt haqq sözümü.

Başım daşdan daşa dəyiş,
Məni yağış, tufan döyüb.
Yalandan xoşbəxtəm deyib,
Necə aldadım özümü?!

BOŞ VER, A ŞAIR, BOŞ VER

Başını sal aşağı,
Çalış ari sayağı.
Görsən dayaz, bayağı,
Boş ver, a şair, boş ver.

Uzaq ol quru şərdən,
Enmə durduğun yerdən.
Zümrüd et şeirdən,
Boş ver, a şair, boş ver.

Yanından saymazyana
Öt, qalsın yana-yana.
Çətin ki, qanmaz qana,
Boş ver, a şair, boş ver.

Şax dur, nə sin, nə əyil,
Düz əyrini kasır, bil!
Qozbel düzələn deyil,
Boş ver, a şair, boş ver.

Pislik etsə də, nadan,
Qalma yaxşılığından.
Yorulacaq daş atan,
Boş ver, a şair, boş ver.

Fərq etməz onu öysən,
Ya da üzünə söysən.
Dağ tək səbrinə söykən,
Boş ver, a şair, boş ver.

ÖZÜNÜ DAĞ SANMA

Bir az sadə, səmimi,
Bir az istiqanlı ol.
Ürəyi yanın kimi
Bir az da dostcanlı ol.

Heç kəsə rişxənd etmə,
Öz gözündə tiri gör.
Gəl, çox da göylə getmə,
Aşağı en, yeri gör.

Ela salamsız keçmə,
Salam Allah kəlamı.
Hər şeyi varla ölçmə,
Salam ver, al salamı.

İnsanlığın yoxdusa,
Hər kim də olsan, heç nə.
Şair də olsan, heç nə,
Həkim də olsan, heç nə!
El də qınayı, amma,
Almirsan vecinə sən.
Özünü bir dağ sanma,
El gözündə heç nəsen!

ÜMİDİNİ YAŞADAQ

Biri el açdı mənə,
Əl tutub xoş dindirdim.
Nə yaxşı, bu gün yenə
Bir qəlbə sevindirdim.

Yaxşılıq eləsək də,
Bunu kimse bilməyə.
Qoymayaq insanların
İnamını ölməyə.

Küsüb yatan bəxtləri
Oyatmağa "daş ataq".
İnsanların sabaha
Ümidini yaşadaq!

ZÜLÜMƏ BAX...

Sən yoxsan, bir boşluq var
İçimdə neçə gündü.
Bir ruh kimi gəzirəm,
Bu həyat yox, sürgündü.

Halsiz halımı görən
Ölümü güldürürəm.
Ötməyib, acıq verən
Vaxtı da öldürürəm.

Sən yoxsan, dünya bomboş,
Hər şey düşüb gözümən.
Səni küsdürdüyümçün
Küsmüşəm öz- özümdən.

Yaşamaq, həyat eşqim,
Mənim ürək dərmanım.
Dönməsən, oxunacaq
Bil ki, ölüm fərmanım.

Elə pəjmürdəyəm ki,
Düz yolu da azıram.
Zülümə bax... bu yaşda
Həsrət şerî yazıram...

AH... O SƏNLİ GÜNLƏRİM

Ah... o sənli günlərim
Geri qayıda bir də.
Qəfil yağış başlaya,
Olmaya bir çətir də.

Yağışdan gizlənməyə
Yer də tapa bilməyək.
Yağış işlatsın bizi,
Qaçış evə gəlməyək.

Dabanını qaldırıb
Yene sarıl boynuma.
İslanmış cüce kimi
Alım səni qoynuma.

Yanımızdan ötenlər
Baxıb "dəli", söyəsin.
O tum satan qarı da
Yene bizi söyməsin.

Baxmayıb baxışlara
Ürək deyəni edək.
Yene yağışın altda
Tutub əl - ələ gedək...

...Heyif, gənclik illərim
Geri qayıtmaz bir də.
Yaşar sənli günlərim
Şirin xatırələrdə.

Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

Nö 11 (2385) 29 mart 2024-cü il

Sözün qüdreti və gücü barəsində kifayət qədər fikirlər var və həmin fikirlərə əsaslanan söz qalacaq. Çünki müharibələr, müxtəlif təbiət hadisələri, zəlzələlər zamanı yaşayış binaları, mülklər, hətta ən hündür mərtəbəli evlər belə yerləyeksan olub. Başqa sözə demiş olsaq, dünyada qalan yenə söz, düşüncə, fikir və plüralizm olub.

Bu gün dünyani əsas idarəedən qüvvələrdən bəlkə də birincisi Sözdür. Sözün bitdi-

buat, fikir azadlığına və düşüncə sərbəstliyinə "yaşıl işıq" yandırıldı. Bu yaşıl işığı yandırmaq və onu gələcək nəsilə ötürmek elə də asan məsələ deyildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə hakimiyyətə gələndən sonra birmənalı olaraq Azərbaycanda demokratik dəyərlərə, söz və mətbuat azadlıqlarına daha böyük önəm verirdi. Yəni bir vaxtlar dövlət və digər qurumlar tərəfindən təzyiq və təsirlərə məruz qalan Kütləvi İnformasiya Vəstələri - qəzətlər, televiziyalar

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Dünya söza galacaq

yi yerdə hər şey sona çatar və bundan sonra heç bir şeyi bir yerə yiğməq, toparlamaq çox çətin olur. Bütün dünyada bu gün yeni bir mərhələ, yeni bir era başlayıb. Bu da ondan ibarətdir ki, demokratik, sivil, söz və mətbuat azadlığına, düşüncə sərbəstliyinə önem verən ölkələr birmənalı olaraq yüksək inkişaf mərhələsi-

və müxtəlif saytlar, o cümlədən sosial şəbəkə çox rahatlıqla nəfəs almağa başladı. Bu isə təsadüfi deyildi. Çünki sovet dönməmindən qalmış köhnə stereotiplər hələ də mövcudluğunu qoruyub saxlayırdı. Azərbaycan mətbuatında yeni düşüncə, yeni ya-naşma və yeni axtarış yolları, şübhəsiz ki, ilk növbədə de-

demokratik sistem üzərində fəaliyyəti istər-istəməz inkişaf etmiş xarici dövlətlərin diqqət mərkəzindən yayın-mırdı. Çünkü həmin ölkələr-dən memlekətimizə gələn ic-timal-siyasi xadimlər, jurnalistlər və eləcə də digər dövlət nümayəndələri bir həqiqəti görürdülər ki, Azərbaycanda doğrudan da demokratik də-

pa dövlətlərinin də Azərbaycandakı mövcud duruma müsbət yanaşması olsun.

Heç şübhəsiz dövlətimizin həyata keçirdiyi mətbuatla bağlı məqsədyönlü siyaseti onu deməyə əsas verirdi ki, müxtəlif maneçiliklərə və çətinliklərə baxmayaq, Azərbaycanda mətbuatın və düşüncə azadlığının inkişaf etməsi yüksək mərhələyə doğru qədəm qoyurdu. Uzun illər pedaqoji sahədə işləmiş ya-zıcı-publisist və Prezident mükafatçısı Səməndər Məmmədov deyir ki, söz və mətbuat azadlığı olmadan insan şəxsiyyəti bütöv bir formada yetişə bilməz. Çünkü ancaq sağlam cəmiyyətdə, sağlam mühitdə və sağlam aurada cəmiyyət daha gözəl olur və onun hər yeri, hər anı insanların rahatlığı üçün bir məkana çevrilir.

Əgər bir ölkədəki hər hansı bir vətəndaş fikir və düşüncəsini rahat şəkildə ifadə edə bilmirsə, yaxud da o fikri ifadə edəndə müxtəlif təsir və təzyiqlərə məruz qalırsa birmənalı olaraq o cəmiyyət-də rahat yaşamaq və işləmək mümkün deyil. Ölkəmiz müs-təqillik dövrünə qədəm qoyduqdan sonra Azərbaycanda demək olar ki, söz və mətbuat azadlığına böyük önem verilidir.

Yəni hər hansı bir yazıçı, publisist, jurnalist ürəyi istədiyi mövzunu çox açıq və səmimi şəkildə qələmə almağı bacardı. Mənim özümün

də 15-ə yaxın kitabı işıq üzü görüb. Bu kitabları qələmə alanda mən heç bir çətinlik çəkmədim və bir də gördüm ki, artıq kitabı başa çatdırıdım. Kitab da nəşr olunandan sonra oxucular tərəfindən çox böyük hörmətlə qarşılandı.

Prezident İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə də söz və mətbuat azadlığına çox böyük diqqət yetirilib və yetirilir. Çünkü Cənab Prezident Azərbaycanda elə bir sağlam mühit yaradıb ki, bu mühitdə müxtəlif qəzet və jurnalların, televiziyaların, saytların fəaliyyəti üçün heç bir problem olmayıb. Başqa sözə demiş olsaq, adını çəkdiyimiz KİV-lər rahatlıqla nəşr edilib və əməkdaşları da ürəkləri istədiyi mövzuları qələmə alıblar. Bu isə o deməkdir ki, Prezident İlham Əliyevin hakimiyyəti illərində Azərbaycan mətbuatı və Azərbaycan cəmiyyəti daha rahat nəfəs alıb. Çünkü ölkədə demokratik mühit yaradılıb, söz və mətbuat azadlığına təkan verilib. Heç şübhəsiz belə bir şəraitdə mətbuat işçilərinin fəaliyyət göstərməsi çox normaldır və onu deməyə əsas verir ki, nəinki mətbuat işçiləri, cəmiyyət öz fikirlərini, düşüncələrini azad şəkildə ifadə edə bilir.

Faiq QISMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının aktyoru, bir çox uşaq verilişlerinin aparıcısı, körpələrin sevimli sevilən aktyor Rəhim Rəhimov Adalət.az-da həmsöhbət oldu.

-Kukla Teatrında çalışmağın əyləncə tərəfi məlumdur. Uşaqların üzündə təbəssümə səbəb olursunuz. Uşaqları rəyləndirməyə xidmət edirsiniz Mütələq ki işinizin çətin tərəfləri də var. Ele deyilmə?

-Əslində Kukla Teatrında çalışmaq çox çətin və məsuliyyətli işdir. Birinci növbədə uşaqların psixologiyasından, onun daxili dünyasından, heyata baxışından və maraqlarından xəbərdar olmalısan. Uşaq, Kukla Teatrındaki aktyoru səhnədə qəbul etməlidir. Əgər uşaqda maraq yaratırsansa, o səni qəbul etmirse, demək, sen aktyor olaraq onun üçün maraqlı deyilsən. Kukla Teatrında aktyor işləmək, kuklanı əlində tərpədib, müxtəlif tipli geyim axşanından danışmaq demək deyil. Bu teatrda çalışırsan, sən kukla sənətinin derinliyini bilməlisən. Kukla oyunlarını və plastik hərəkətləri mükəmməl ifa etmək lazımdır. Kukla bir cansız eşyadır. Aktyor səhnədə ona hərəkətləri ilə canlılaşdırıb. İşinizin çətin tərəfi bu dədiklərim-

lər hər hansı bir bölgənin işlek sözləri ola bilər. Ancaq o demək deyil ki, bu sözləri mədəniyyət ocağı sayılan teatrda istifade edəsən. Bu tip ifadələri məşətdə istifadə edə bilərlər, amma bu sözləri səhnəyə getirmək olmaz.

Əger həmin ifadələr səhnədə ifa etdiyimiz tamaşanın metnində daxil edilibsə, biz onu tamaşa vaxtı deyə bilərik. Ancaq səhnədə ləhcə ilə danışmaq düzgün deyil. Ifadəmə görə üzr istəyirəm, "qədəş" adamlardan aktyor olmaz.

-Bəli, düz deyirsiniz. Musiqili Komediya Teatrına məni aktyor kimi dəvət etdilər. Ancaq dedim ki, məni aktyor kimi yetişdirən, məni teatra gətirən Rəhman Əlizadə olub. Mən öz müəllimimi "satıb" başqa teatrı seçə bilmezdim. O məni bağışlamadı. Bu, müəllimimə en böyük xeyanət olardı. Bundan əlavə bir neçə dəfə uşaq layihələri aktyor və ya aparıcı kimi məni seçmişdilər. Hətta bir dəfə gəlib tamaşa baxandan sonra mənə yaxınlaşdırıb və layihə haqqında danışdırıb. Razılışdıq, dedilər ki, sabah gelin səhəbtləşək. Mən də o vaxt teatrdan "6 şirvan" əmək haqqı alırdım. Ordā dedilər ki, maaşınız "96 şirvan" olacaq. Təsəvvür edin ki, teatrda maaşından qat-qat çox əmək haqqını eşidənə donub yerimdə qaldım. Onlar da elə bildi ki, maaş məni qane etmədi (gülür). Dedilər ki, sizi deyəsən qane etmir. Dedim ki, yox, razılışib işləməklər olar, hər şey yaxşıdır.

Daha sonra həmin layihə yarışmaların telekanalda dublyaj redaksiyasından təklif aldım.

-Bu qədər çalışmağınızna baxmayaraq hər bir aktyor kimi sizin də maddi çətinlikləriniz mütələq ki olurdu...

Aktyor: "Kloun olmaq hər aktyorun işi deyil"

dir ki, biz bunların öhdəsindən gəlməliyik. O ki, qaldı əyləndirmək məsələsinə, bu yerde sizinle razılaşmayaçam. Biz əslində uşaqları əyləndirmirik, sadəcə onları düşünməyə sövq edirik. Ola bilər ki, hər hansı bir hərəkətimizdən onların üzündə təbəssümə yarada bilərik, ancaq bu hələ əyləndirmək demək deyil. Əyləndirmək üçün müxtəlif şənliklərde və şou-proqramlarda klounlar olur.

-Demək istəyirsiniz ki, əyləndirmək klounların işidir?

-Təbii ki, bu da onların sənətidir. Ancaq sizə onu deyim ki, hər hansı bir təxəkkük kloun olmaq demək deyil. Kloun dediyimiz uşaqları düşündürərək güldürməlidir, müxtəlif lazımsız və mənəsiz hərəket və ya sözle yox.

Kloun olmaq hər aktyorun işi deyil. Mən şəxsən heç vaxt kloun ola bilmərəm. Çünkü biliyim ki, bu işi bacarmam.

-Heç kloun kimi çıxış etmək fikriniz olub?

-Yox, dediyim kimi, bacarmamışam. O, çətin peşədir. Çünkü, mən Azərbaycanda Klounada deyəndə 3 nəfər aktyor tanımışam: Qurban Məsimov, Pərviz Məmmədrzayev və Elman Rəfiyev. Bu üç insanın klounada ilə bağlı işini görəndən sonra demisəm ki, yox, məndən klounada olmaz. Onu da qeyd edim ki, mən bu üç aktyoru hər hansı bir toylarında və ya özəl yığıncaqlarda kloun kimi görməmişəm. Ancaq tədbirlərdə çıxış ediblər. Çünkü onlar həmişə uşaqları düşündürərək güldürüb'lər. Onlar tədbirlərdə gelib öz tamaşalarını göstəriblər. Yeni bəziləri kimi təlxəkkük etməyiblər. Çünkü hər üç aktyor klounada sənətine böyük dəyər veriblər.

Klounada çox böyük və çətin sənədir.

-Aktyor olmanın "açarı" nədədir?

-Mən deyərdim ki, əslində insan aktyor olmur, o, əvvəldən aktyor doğulur. Sadəcə zaman keçdikcə bunun elmine yiyələnir. Bu sənət bir başa ruh məsələsidir. Bu sənəti sevmək insanın daxilinə de olmalıdır.

Çox təessüf edirəm ki, teatr səhnəsində "ə nəterisən", "gə dana ta" v.s kimi dialekt sözlər istifadə edilir. Bu söz-

-Həmi sizi Kukla Teatrının aktyoru kimi tanıyıb. Yaradıcılığınızı bundan sonra da Kukla Teatrında davam etmək fikriniz var ?

-Əlbətə, o teatr mənə öz evim qədər doğmadır. Aktyor kimdir, aktyorluq nədir və aktyor necə olmalıdır kimi düşüncələri mənə məhz Kukla Teatrının səhnəsi öyrətdi.

Mən ilk teatrdə işləməyə başlayanda 1 il Bakı Bələdiyyə Teatrında çalışmışam (tələbe vaxtı).

-Niye məhz Kukla Teatrı?

-Bunu bütün müsahibələrimdə də demişəm, bura gelişim təsadüf olub. Təsadüfen bu teatrdə işləməşəm. Ancaq bu təsadüf ömrümün xoşbəxt anılarından ibarət bir hissəsinə çevrildi. Mən bütün uğurlarımı Kukla Teatrının aktyoru olaraq elə etmişəm. Hər kəs məni iş üçün Kukla Teatrından tanıydırdı.

Mən ali təhsil alısam da belə, hələ tələbə olarkən işləməyə başladım ki, evdən pul almayıam. Təbii ki, valideynlərim bize çox yaxşı baxırdılar. Sadəcə bir gəndə kimi mən artıq sərbəst həyata atılaq istəyirdim.

Qazandığım pula maddi ehtiyaclarımı təmin edirdim. Atamın mənə hər gün verdiyi pulları isə yiğirdim (gülür). Ali məktəbdə birinci kursu bitirmişdim, artıq yay tətili idi. Düşəndüm ki, 3ay ərzindən nə işlə məşğül ola bilərəm. Buzovnada limonad sexinde işləməyə başladım. İkinci kursda Bələdiyyə Teatrında çalışırdım. Kütłəvi səhnələrdə rol ifadırdım.

1997-ci ildə Kukla Teatrına gənc kadr lazım idi. Orda da özümü sınadım. O zaman baş rejissor Rəhman Əlizadə idi. O mənə dedi ki, galərsən işləyərək. Həmin vaxtdan bu güne kimi doğma teatrında çalışıram.

-Tam 27 il kukllalarla işləmək...

-Bəli, ancaq tam səməni deyim ki, zamanın neca keçidiyi heç özüm də hiss etməmişəm. O qədər maraqlı işim olub ki, bu işdən yorulmamışam.

Bundan əlavə də müqavilə ilə Musiqili Komediya Teatrında çalışırdım.

-Söylədiklərinizi nəzərəalsaq, 2-3 teatrda fəaliyyət göstərmisiniz. Demək ki, başqa seçim imkanlarınız ola bilərdi...

-Əlbətə, bütün aktyorlar kimi mənim də maddi vəziyyətim heç de yaxşı olmayıb. Hələ aile həyatı qurandan sonra çətinliyim dənə da coxalırdı.

-Bütün bunnara baxmayaraq səhəhetinizdə problem yaşamağınız bir başa işlərinizə də təsir etmişdi.

-Əlbətə, təbii ki, bütün bu çətinliklərlə yanaşı mənə donor tapılmamışı işimi dənə da çətinləşdirirdi. Hər şey lap müsskül olmuşdu.

Hər kəsden (dostlardan), öz kollektivimizdən, teatr rəhbərliyimizdən və digər teatrlardan o qədər dəstək görürdüm ki, bu qədər sevildiyimi görəndə az da olsa çətinliyimi unudurdum. Ən əsas tək olmadığım fərqində idim. Donor olaraq atam və gelinimiz(qardaşım) həyət yoldaşı uyğunlaşdırıldı. Atam xəstəlik keçirdiyi üçün həkimlər icazə vermədi. Ondan sonra gelinimiz addım atdı. Mən etiraz etdim ki, yox, olmaz sən cavansan. Son qərar belə oldu ki, qardaşım həyat yoldaşı mənə donor seçildi.

Hazırda onun da səhhəti normaldır. Müsənibətlərimiz də olduqca qaydasındadır. Hətta əvvəlkindən daha yaxşı anlaşılıq (gülür). Çox şükür, indi hər şey yaxşıdır. İndi həyatın anlamını əvvəlkin dənə dənə dərək edirəm. Yaşamaq gözlədir.

-Bu çətin anlarda kimlər sizin həyatınızda sizin həyatınızdan keçdi?

-Tam səmimi deyəcəm, çox adam. Əvvəller can- can deyənləri, həmin anılarında nədənse yanında heç görmədim. Belə insanlarla yanaşı, həmin anda mənə çox böyük dəstək olan dostlarımda da var idi. Hamısı sağ olsun. Çok şanslıyam ki, donor tapıldı və Vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva əməliyyatın bütün maddi tərəfini öz üzərinə götürdü.

-Ömrünüzü iki yerə bölmək olar: əməliyyatdan əvvəl və əməliyyatdan sonrakı həyatınız. Həm maddi, həm də mənəvi tərəfdən hansı daha çətindir?

-Kaş ki zamanında səhhətimin qədrini bilərdim. Bütün "olmaz"lara "olar" deyib istifade edirdim. O vaxt yaşamaq daha rahat idi.

Əntiqə Kerimzadə

Qalmaqla böyüyür. İfaçı polise müraciət etdi

Gənc ifaçı Pünhan Piriyevlə Aşıq Mübariz arasında qalmaqla bitmək bilmir.

Adəlet.az xəber verir ki, "Rəngarəng" programında Aşıq Mübarizin Pünhan Piriyev irad tutması gənc ifaçının xoşuna gelməyib. Belə ki, efirdən sonra Aşıq Mübariz, onun ardında P.Piriyyev da canlı yayım aqaracaq bir-birilərini təhqir ediblər. Pünhanı qəzəbini gizlətməyən Aşıq Mübariz: "Ay Pünhan, ay bambili, ay onun-bunun barmağında oynadılan. Hami səni barmağında oynamır. Hami sənənin haqqında nə düşünür özün bilirsən. Sən kim-sənki mənim dizimi yerə atasan?! Belə bir şey olsa, özüm-özüm asaram. Oğlum yaşasdən, sadəcə olaraq hər sözüne cavab vermirəm. Ele bilirsən kənənşməyə səzüm yoxdur! Sənə baş qoşşam sənən seviyyəndə olaram. Get öz işinle məşğul ol. İnsan gərək əsl kişi olsun. Sənə tanıyanlar bilirlər necə insan. Sənətin varsa da, sənə bir qram şəxsiyyət yoxdur. Sənə kişilik yoxdur. Bunu bil!"

P.Piriyyevin isə Aşıq Mübarizə cavabı gecikməyib:

"Mən onun haqqında verilişdə danışdıqları ciddi qəbul etmedim. Dədim yaşda məndən böyük dərəcədən. Burdan ona səslənirəm ki, Mübariz, sən kimin üçünse saz çalan ola bilərsən. Amma sen heç kimsən. Sən sənətkarların ayağının tozu da deyilsən. Bu sözümüzün arxasındayam. Sən istedadlı aşıqların çöle atılan dirnəgi da deyilsən".

Qeyd edək ki, Pünhan Piriyev təhqir olunduğu üçün Aşıq Mübarizlə bağlı polise müraciət edib.

Aktrisa:

"İnsanlar haqqına girirlər ki..."

Aktrisa Sonaxanım Əliyeva görünüşündəki dəyişiklikdən danışır.

Adəlet.az bildirir ki, o, böyük bir çəki fərgi ilə tamaşaçılarının qarşısına çıxdığını söyleyib:

"Mən 107 kq idim. Tam dörd ay ərzində 32kq çəki verdim və 75kq oldum. Çox insanlar haqqına girir ki, mədəkiçiltmə əməliyati etmişəm. Amma belə deyil. Bunu deyənlər bir söz deyim ki, mən bu əməliyyatı nə vaxt etdim? Axi demək olar ki, həftənin 5 günü efirlərdə oluram. Bu neçə olur?

Etoraf edirəm ki, həkimlərin köməkliy ilə ariqləmişəm. Yəni qaydalı olaraq həkim tərəfindən pəhriz yazılıdı, gündə 2 saatlıq yürüş edirdim və dərmanlar qəbul edirdim. Hətta bu qədər çəki verəndən onra qaraciyərimdə piylənmə də vardi, o da yoxdur.

Tərənə Qumral: "Mən təbii gözələm"

Şəxsi həyatı ilə gündəmdən düşmən Tərənə Qumral bu dəfə də estetik əməliyyat etdirənlərdən danışır.

Adəlet.az bildirir ki, müğənni israrla təbii gözəl olduğunu vurgulayıb: "İndi hər kəs bir estetik əməliyyat edir. Kimisi qaşın dartdırı, kimisi burun kəsdir, kimisi yanağın şişirdir, kimisi ağzın balacalaşdırı və ya böyüdür. Ancaq məndə onların heç biri yoxdur. Mən təbii gözələm".

Müğənni: "Deyirlər ki, efirə niye gəlmirsən?"

Vasif Məhərrəmli uzun zamandır efirlərdə görünür.

Adəlet.az xəber verir ki, sənəti bununla bağlı "Zaurla gəydin" programında açıqlama verib:

"Son zamanlar efirlərdən uzaqam. Bu gün məni sizin verilişdən bilənlər kimi yazılara ki, bəs deyirsin efirə çıxmırıam. Amma verilişdən. Vallah, uzu zamandır efirlərə getmirmə, həvəsim yoxdur. Hər şey yaxşıdır, çox şükür".

Əntiqə Kerimzadə

Hüsniyə Əlizadə **Şəhla Nərimanqızı, Cəmilə Nərimanqızı, Ruhiyə Almaz, Nəzakət, Xavər, Lalə, Günel, Vüsələ xanıma, Anar və İsa Atakışiyevlərə, Rasim, Hacı Nazim, Fikrət, Hikmət və Fuad Nərimanoğluна Atakışiyeva Nazilə Nəriman**